

1701

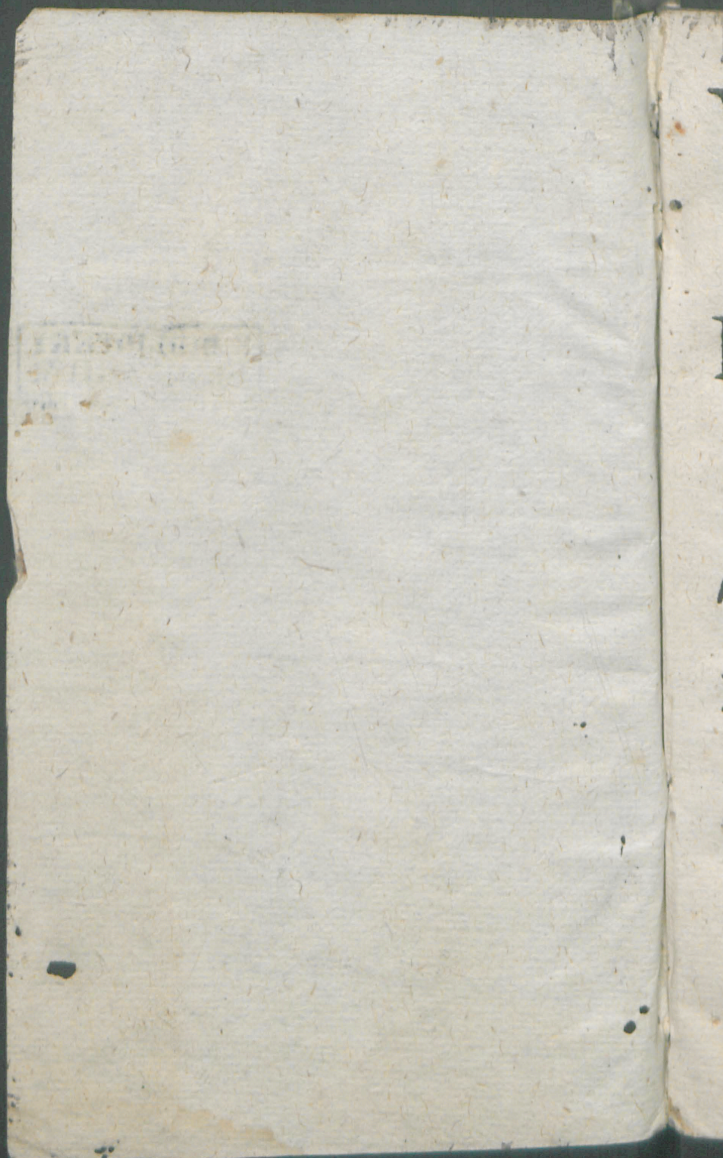

17812

17813

17813

Z BIBLIOTEKI
SEMINARIUM
SACRUM S. JACOBI

V I T A

B. JOANNIS
FRANCISCI
REGIS,

è
Societate **JESU.**

Autore

P. ANTONIO BONETO,

ex eadem Societate.

Reimpressa.

Cum Facultate Superiorū.

Typis Collegij Sandomiriensis Societatis

JESU.

Anno Domini M DCCXVI.

17813

17813

Z BIBLIOTEKI
SEMINARYJUM
SANDOMIERSKIEGO

SANCTISSIMO PATRI
INNOCENTIO XII.
PONTIFICI MAXIMO.

BEATISSIME PATER,

QUANTA sit dignitas Ro-
manæ Sedis, ad quam Te Nu-
minis sapientia nuper evexit,
vel ex eo conijcere licet, quòd e-
jus favorem atque præsidium
ipsi etiam Coelites ambiât. Nē-
pe Sanctorum Animæ, quan-
quam jam Coelo receptæ, eo ta-

men in numero haberi nōlunt,
nisi Romano Pontifice ad scri-
bente, nec sacrum ullum cultum
admittunt nisi ejus consensu, vel
imperio deferatur.

Unus è Beato illo coetu, Bea-
tus JOANNES FRANCISCUS REGIS,
olim Societatis JESU Religio-
sus, quem eximia morum san-
ctimonia pluribus miraculis cō-
probata, non obscure significat
Coelesti jam Civitate donatum,
tuam istam Sedem appellat, su-
amque illam sanctitatem, mi-
racula, cultum, tuo judicio at-
que arbitrio subijcit.

Hanc autem tanti Clientis fi-
duciam gratam tibi, acceptam-
que fore, svadet pristinum ejus
vitae institutum, morum sancti-
tas

tas, & aptissima tecum virtutis, affectuūque similitudo.

Placebit scilicet vestis Societatis, quam homines duo, Tibi sanguinis communionē conjunctissimi, Patruelis alter, alter germanus Frater, suis virtutibus, rebūque in ea præclarè, pièque gestis, plurimū illustrarunt: nec dolebis vixisse illos in Ordine Sanctorum sœcundo, qui ad omnem virtutem & pietatem, alumnos informat suos.

Amabis in eo exquisitam sanctimoriam, quæ tuis quoque expressa moribus, quasi lumen aliquod, per Christianum Orbem, elucet. Singularis equidem sapientia, sacrarum ac civilium rerum usus, animi ma-

gnitudo simul & moderatio;
virtutesque aliae in Florentinâ,
Polonicâ, & Viennensi, Lega-
tionibus Pontificiis, abundè per-
spectæ, Patres Purpuratos per-
moverunt, ut Te unum ex omni-
bus deligerent, qui Ecclesiæ Ca-
tholicæ præsideres. Verùm
certissimè constat id potissi-
mùm spectasse illos, ut hominè
insigni pietate, & morum in-
tegritate præditum, ad amplis-
simum munus extollerent; homi-
nem, inquam, qui vitæ sancti-
tate, Sanctissimi nomen imple-
ret.

Et sanè spectata probatâque
Tua illa Sanctitas fuit, tum in
secessu vitæ privatæ, tum in
publicis Romanæ aula mune-
ribus

ribus, Urbiumque & Provin-
ciarum praefecturis; tum in
Lechiensi, Faventinâ, ac Nea-
politana, regendis Ecclesijs, qua-
rum optimâ administratione,
universalis Ecclesiae regimini
proludebas.

Animum denique huic DEI
famulo conciliabit tuum, com-
munis tecum, erga pauperes ac
calamitosos, affectus. Nam,
praeter caeteras virtutes, hanc
ejus vitam potissimum commē-
dat perpetua erga pauperes mi-
sericordia, & in eorum eru-
mnis sublevandis singularis in-
dustria; quâ factum est, ut ubi-
que locorum, Pater pauperum
diceretur.

Quam appellationem Tu quo-

A 4

que,

que, BEATISSIME PATER, non
minori laude adeptus es, exi-
miâ in egenos liberalitate; qui-
bus alendis annuos omnes redi-
tus, servatâ ad sumptus dome-
sticos exiguâ portione, benignis-
simè erogabas. Quamobrem
de Te verissimè dixeris, quod de
se olim Job vir optimus prædi-
Job. 31. cabat, ab infantia mea crevit
mecum miseratio; & ità cre-
vit, ut in perfectissimam Cha-
ritatem adulta, tecum in ipsam
Petri conscenderit Sedem.

Ex ea enim, & paternam
benignitatem, in egenos totâ Ita-
liâ dispersos, effundis: & Pon-
tificiæ Majestatis apicem de-
mittis interdum, ut beneficiis, aut
blandis sermonibus, plebis ærū-
nas

nas, & pauperum inopiam sub-
leves. Neque sanè decebat, eo
loco abdicari à Te virtutem pul-
cherrimam, quam ego quidem
cediderim, in eo Te dignitatis
fastigio collocasse. Nam qui 1. Reg.
C. 2.
fuscitat de pulvere egenum,
& pauperem elevat; idem ille
Nutritium, & Patrem pau-
perum, erigit ut solium gloriæ
teneat. Et verò solium gloriæ
nemo diffiteatur esse illud, quod
ipsi etiam Cœlites reverentur.

Huic se Venerabilis iste DEI
famulus sistit, iudicium subitu-
rus tuum, nec cœlestes honores
ullos excepturus, quàm quos,
BEATISSIME PATER, Tu ipse de-
creveris, cuius, ut ait, Hilarius
terrestre iudicium præjudica-
ta autoritas sit in cœlo.

Hilar.
Can.
17. in
Math.

Huic quoque supplex Societas JESU, alumni olim sui causam agit atque humilibus precibus obsecrat, fas ut sit, solennes illi divorum honores, & Sacrum Cultum exhibere. Effluxere jam, ab ejus obitu, anni quinquaginta, quo nisi elapso tempore, vetuit Urbanus octavus quemquam omninò proponi in Sanctorum numerum referendum. De hujus viri virtutibus, ac Miraculis, ab Ecclesiasticis cognitoribus habita questio, instrumentaque de iis ritè confecta ad tabularium sacrae Rituum Congregationis transmissa sunt. Id unum superest, BEATISSIME PÆTER, ut actis illis, tuo jussu, maturè recognitis,

jus

*jus tandem supplicibus dicas.
At quamcumque in partem sen-
tentiam tuleris, socij tum coeli-
tes, tum mortales Tuo in judicio
protinus conquiescent. Hoc o-
mnium nomine, profitetur.*

Sanctitatis Tuæ.

Devotissimus & Humillimus
Filius.

ANTONIUS BONETUS.

PRÆ-

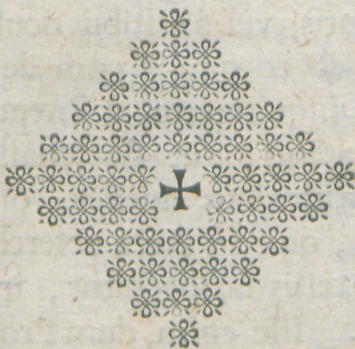
PRÆFATIO.

RES à B. JOANNE-FRANCISCO
REGIS præclarè pièque ge-
stas scripsere jam alii, nec por-
rò defunt, qui easdem, stylo
quàm nos elegantiori; at pau-
ci qui certioribus indiciis, &
majori fide perscribant. De-
gimus per annos aliquot in iis
locis, in quibus adolescentiam
ille traduxit: pluresque ex af-
finibus, & cognatis qui cum eo
egerant, nobis optimè noti.
Viximus cum hominibus. qui
olim in Societate, eo familia-
riter usi sunt. Cotigit itèm
commorari in iis Regionibus,
& domiciliis, ubi impressit in-
signia virtutum Religiosarum
vesti-

vestigia. Nuperrimè demùm
versabamur in Urbe funeris
loco vicinâ, unde identidem
ad Sacrum Beati viri tumulũ
licebat excurrere, ejusque ce-
lebritatem, ac religionem no-
stris oculis intueri. Miracu-
la verò accepimus, vel à pu-
blicis & sincerissimis monu-
mentis; vel à testibus oculatis;
vel ab eo qui, * cùm de illis
ritè inquireretur, à Præpositis
delegatus, ut Ecclesiasticis.
Quæsitibus adesset; omni-
bus, quæ in Acta refereban-
tur, testis ac spectator, inter-
fuit. Ille enim, dum Provin-
ciam regeret, maximè dum lo-
ca peragraret, Beati REGIS
laboribus ac miraculis inclyta
mihi

*
P. Ant
Pagés.

mihi itinerum comiti, ea mi-
racula, magno delectu, ac sū-
mâ fide narrabat. Ex quibus
sanè intelligatur quàm explo-
ratissima sit veritas earum re-
rum quæ in hoc opere me-
morantur.

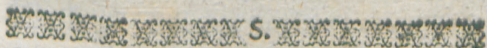

VITA

V I T A

B. JOANNIS
FRANCISCI
REGIS.

LIBER PRIMUS.

FONS COOPERTUS. oppidum est 1.
Occitaniae inferioris, nulla re alia, ad *Nobilitas*
nostra haec tempora commendatum, *et pietas*
quam Concilio Narbonensi tertio, ante *familia*
annos septingentos inibi celebrato. *Regis.*
Eo 904.
in oppido, Reginorum familia, pietate &
sanguine nobilis superiori saeculo sedem ac
B domi-

domicilium collocarat. Et generis quidem splendorem testantur domestica monumenta, ex quibus constat Desplafiam gentem apud Ruthenos clarissimam, geminos olim divisam in ramos; fratremque natum majorem paternæ ditionis hæredem, stirpem in illis regionibus propagasse; minorem verò suâ hæreditatis portione donatum, translatis in Occitaniam laribus, inclytæ hujus Reginum familiæ autorem, ac principem extitisse. Pietas verò gentis vel ex eo probatur, quòd grassante per Galliam Narbonensem hæresi Calvinianâ, non modò antiquam Religionem studiosè coluerit, sed pro ea quoque, fuso etiam sanguine, propugnarit. Rem Vir ipse sanctus, cujus vitæ seriem virtutesque prosequimur, in concione narrabat, ut debitæ parentibus observantiæ pueros admoneret.

II.
 Memorabilis
 casus
 unicus
 ex
 dâ fami
 liâ.

Villamurium in Cadurcorum & Albigensium finibus situm ad Tarnim oppidum, valido Calviniorum præsidio firmatum, fæderati Catholici obsidebant, belli Duce Scipione Joyosâ, magno Tolosæ Meliteni priore. Confluebant in castra Catholici è vicinia nobiles, interque alios JOANNIS REGIS liberi omnes in partem se gloriosi periculi offerebant. Et carcere-
 ros

ros quidem senior Pater præclaro facinorosi nomen dare haud ægrè admodum ferebat, sed majorem natu remanere volebat domi, si quid incerto pugnae exitu fratribus contigisset, futurum senectutis solatium, columenque familiae. At obsequendi voluntatem vicit in juvene pugnandi cupiditas, & studium Religionis. Feroculae Pater indoli subiratus, ex subita, ut fit, doloris acerbitate, adolescenti malè precatur: abiret utique adverso numine, nec paternam ultrà domum patremque reviseret. Vix ille in castra pervenerat, cum Duces Calviniani in obsidionales aggeres impetum faciunt, fusasque Joyosae copias vallo exturbant. Regius in eà, quam fortiter tuebatur, statione cæsus est, mortuūque cadaver, confecto certamine, unà cum aliis, injecta, de more, glebâ contextum.

Pacatis deinde rebus, cum eodem in loco puella pecuaria gregem pasceret, ecce atrata sanguine, militis umbra repente comparuit. Docet eo, quem pede calcabat, caespite, unum è Regionum apud Fontem coopertum familiam, conditum jacere, qui in nupero, dum Villamurij obsidio solveretur, prælio cecidisset. Rogat moneri curet gentem illam, sua ut ossa ex

III.

humo profanâ effodiant, & ad majorû sepulchra, sacrum in locum asportent.

Aduère propinqui, Villamurenſium civium, ad quos rem puella detulerat, monitis excitati; repertumque, ejus indicio, cadaver in patriam advexere. Occurrit ad introitum oppidi, cum Sacerdotibus, cognatio univerſa, funusque ad templum religioſè proſequitur. Ubi paternam domum cœpta eſt funebris pompa prætervehi, ingreſſe feretri pondus, rigere veſpillonibus brachia, nec pedem loco movere. Obſtupuit hîc enim verò, conferta plebs, & miraculum exclamavit. At mortui Pater, rem ſubodoratus, heu! Memini, inquit, cum injuſſu meo, ad bellû proficiſcenti minùs fauſtam expeditionem, & certam à DEO vindice pœnam optavi. Voluerit ille forſan ſua in Patriam oſſa referri, ut hanc qualemcumque violatæ obedientiæ culpam expiaret, quam ego ſanè piis chariſſimi filij manibus volens libentique condono. Tum ſublatis in cœlum oculis manibûſque, funeri benè precatur, quod exinde, nullo negotio, elatum eſt, & cadaveri tranquillè ac placidè, ritu Catholico, parentatum. Intelſigo, pieriſque mortalibus res politico ſu-

perci-

percilio æstimantibus apparentes istas mortuorum effigies non omninò arridere: verùm huic utrique miraculo fidem vindicant, tum miracula alia ejusdem generis inferius memoranda, tum viri sancti probitas, qui singularem Patruï casum, rem domi, suo penè sub aspectu gestam, & ab Avo ac Patre testibus oculatis auditam, non semel, ut dixi, pro concione narravit.

Ex eâ gente ducebat originem B. JOANNES FRANCISCUS REGIS, natus die ultimâ Januarij anno superioris sæculi nonagesimo septimo, Patre JOANNE REGIS, Matre Magdalenâ Arscâ Dynastæ Segurii filiâ. Vix sacrâ Baptismi undâ ablutus est infans, cum suspicatus fortè malus dæmon, quantus sibi adversarius pararetur, penè vagientem in cunis oppressit. Quâvis enim sagarum, magorumque præstigiæ, apud viros politicos, fabularum in numero habeantur; constat certè tum istam, tum familias alias benè multas maleficam earum vim non semel expertas. Jacebat in cunis FRANCISCUS, juxtâque nutrix alumni securâ dormiebat. Excitata somno sub mediam noctem scemina, productisque brachiis, ut puero mam-

IV.
Ortus
B. Joannis
Francisci
Regis.

Divina
erga infantem
providentia.

nam de more præberet, & facem extin-
ctam, & vacuas cunas offendit. Lecto
amens protinùs exilit, vociferatur, pue-
rum amissum exclamat. Trepidatur to-
tâ domo, discurretur, accenduntur faces,
cunctisque latebris, angulisque diligen-
ter exploratis, puer tandem subter nutri-
cis lectum, fasciis quidem evolutus, at sa-
nus vegetusque conspicitur. Intellexêre
pii Parentes vel ex eo uno casu, quan-
tùm Superis cordi esset pueri incolumi-
tas, & educatio. Quamobrem nulla ipsis
antiquior cura fuit, quàm ut cum opti-
mis moribus, doctrinæque Christianæ
præceptis imbuerent. Et constitit illis sui
laboris, atque operæ fructus. Innata si-
quidem virtutum semina, domesticâ in-
stitutione, diligenter exculta, adolescere
cum ætate videbantur in dies.

Atque hanc virtutis indolem Paren-
tes ut foverent, eductum domo puerum
Biterrensibus Societatis Patribus in disci-
plinam tradiderunt. Sex omnino hora-
rum itinere Fonte cooperto distant Bi-
terræ, Septimanorum urbs, inter cæte-
ras Galliæ urbes, ob cœli temperationem,
ac soli amœnitatem, etiam populari ada-
gio celebrata. Regionis mite ingenium
sane

sanè dixeris hausisse cives egregiâ morum suavitatè præditos, atque omni urbanitate limatos. Quam suorum comitatem, atque solertiam, ut bonis etiam artibus ampliùs expolirent, pulcherrimû ante hæc tempora Gymnasium excitant. Cùmque per hæc loca minùs frequentes, eâ tempestate, forent Scholæ Societatis, ad istas juventus omnis ex Occitania inferiori, & Aquensi Provinciâ commebat. Auxit verò subinde Gymnasii famam, quòd uno fere tempore, ex eo prodierint viri insignes, qui Ecclesiæ, ac Societati, aliisque Religiosis Ordinibus, tum præclarâ eruditione, tum concionandi laudè, dignitatis plurimùm attulere. At nemo ex omnibus extitit B. JOANNI-FRANCISCO, de quo nunc scribimus, sanctitatè superior.

Ex quo primùm in Scholas nostras intulit pedem, elucere capit in adolescente integritas illa, & innocentia singularis, quam, ad extremum spiritum, puram, illibatamque retinuit. Ac nè facilis & periculosa exempli imitatio, integritatè vitæ aliquid labis afflaret, inquirebat sedulò in sodalium mores; & si quos ad vitia proclives animadverteret, ab eorum

V.
*Virtutes
 Adolescentis
 in saculo.
 Innocentia morum.*

de congressu, & consuetudine protinus abstraheret. Quos autem probos nosset ac bene moratos, ad eos utique adungebat sese, iis familiariter utebatur.

Pietas. Cum autem soleant optimi quique in sodalitates Deiparæ Virginis aggregari, in eum cæterum adscribi voluit, tum ut piorum consortio, tum ut Sanctissimæ Dei Matris tutelâ ac præsidio fruere- tur. Eo in loco fundamenta posuit ejus virtutis ac sanctimonix, in quâ, tantis subinde incrementis, mirabiles processus effecit.

Hic & obeundis Pœnitentiæ atque Eucharistiæ Sacramentis, festorum dierum otium collocabat; & in subsequentes hebdomadæ dies, certa pietatis opera destinabat; & in reliquum vitæ tempus parabat documenta virtutum.

Modestia. Modestia imprimis, & quæ tantopere juventutis mores exornat, verecundia curæ fuit. Compositus erat ad pudorem & honestatem oris, ac totius corporis habitus, sive attentus in scholâ sederet auditor; sive per urbem incederet; seu obvios interdum alloqueretur. At singularis illa custodia sensuum, & oculorum moderatio sodales tum maximè permovebat, quoties unâ cum illis ad scholas accederet,

ret. Collegii atrium in Pomario situm, mœnibus urbis imminet è loco superiori; unde patet prospectus in pulcherrimam planitiem, quæ longissimo tractu, inter montes Tomerianos & Narbonenses mare porrigitur. Subjectæ regionis amœnitas, nemora, oliveta, colles vitibus confiti, creberrimæ villa, & oppida, eû in locum peregrinos pariter, & indigenas ad spectandum alliciunt. Ibi adolescentes, dum scholarum tempus opperuntur, ambulare soliti, confabulari, & loci amœnitate gaudere. Unus REGIS eâ spectandi voluptate se abstinens, demissis modestè oculis, in scholam sese recipiebat, studio rotus ac libris intentus.

Nec minori solertiâ domi, quàm in Gymnasio, in studium incumbibat, tum ut optatos à Parentibus, progressus haberet in literis, tum ut familiarem juventuti desidiâ, otiique corruptelam effugeret. Sed ne assiduâ tractatione librorum ad humaniores disciplinas pertinentium, paulatim pietatis sensus hebesceret, eorum lectionem, crebrâ piorum librorum lectione temperabat. Hujusmodi verò libellos non solum perlegebat ipse, sed si quando domum socii ventitarent, post

*Amor
Literarum.
VI.*

*Lectione
piorum
librorum.*

post rerum colloquia leviorum, eos item ad legendum, vel audiendum suaviter invitabat. Cum autem æger decumberet, iidemque sodales in jacentis cubiculum admissi, vicem ejus dolere se dicerent, optarentque, fas ut esset sibi, vim ægritudinis mitigare: & levabis plurimum, ajebat ille, si volueris, audiente me, aliquot huius libelli versiculos lectitare. Præterea cum plures unà convictores in eodem contubernio degerent, in morem induxit, ut singuli per vices, super mensam legerent; quò sermones eo tempore hilariores arcerentur, suumque animo simul, & corpori pabulum præberetur. Certam addidit precandi & vivendi formulam, quam illi adeò castè sanctèque servabant, ut hoc eorum hospitium, Religiosæ familiæ, quàm scholasticorum convictui similis videretur.

VII.
Auctori-
tas er-
ga soci-
os.

Manabat à contubernalibus ad externos hæc adolescentis authoritas, eximiæque de ejus virtute existimatio. Ubi primum eorum in congressum, conspectumque se dabat extemplò colligere sese omnes; ac si forte in re minùs honesta confabulatio versaretur, linguam, admoto labris digito, cohibere, aut aliò transferre sermonem.

monem prosequeretur, cum animosus juvenis Christianæ modestiæ comiter admonebat; & ille monitoris sapientiâ atque humanitate permotus, protinus conticebat. Ea nimirum vis est probitatis, ut illam, etiam qui non diligunt, vereantur. Quamquam autem hujusmodi cōdiscipulorum circulis interesse illum aliquando contingeret, non tamen se promiscuè eorum in cætum, & consuetudinem inferebat. Neque enim ad celebranda cum illis conviviola, ad ludos, ad spectacula pertrahi se patiebatur, unâ ambulatione oblectari solitus, siquando à studii contentione animum, curamque laxabat. Quo rerum in genere casus de illo certe mirabilis memoratur.

Excurrebat aliquando ad mare vicinū cum amicorum pari, piscandi voluptate fruiturus; atque in pulcherrimo spectaculo matutinum tempus omne consumpserat. Cum autem in reditu, se calor intenderet, ad obvium in proximā arcæ culmorum umbraculum divertit, congestisque spicarum manipulis incumbens, donec tantisper æstus remitteret, somno indulget. Ecce autem, dum arcetè & graviter ex lassitudine dormit, phantasie æstu

VIII.
*Ab ingē
ti periculo ser-
vatur.*

itu impetuque adreptus, ut somniantibus
 usuenit, locus & ipsis gravi sopore op-
 pressis, surgit, inambulat, & ad præter-
 fluentem Elbim rectà contendit. Jam-
 que ad extremam ferè annis crepidinem
 venerat, cui altissima aquarum vorago
 subjecta erat, cum repente evigilat, &
 periculum vix sui compos agnoscit. Ubi
 aliquantulum se collegit, ad socios rediit,
 eisque singularem casum trepidè nuncia-
 vit. Phantasia certè vis illa fuerit, &
 vehementior somniantis affectus, quòd
 dormiens ambularet; at nonnisi DEI con-
 silio ac providentiâ factum, ut periculo
 proximus in vestigio staret, simulque ex-
 citaretur à somno. Ipse quoque benefi-
 cii memor, custodis Angeli patrocinio ac-
 ceptum referebat, quòd se olim infantem
 à sagarum maleficis, & hic pariter à
 præcipiti in fluvium casu, faustè feliciter-
 que servasset. Ex eâ divini numinis er-
 ga puerum curâ, totque virtutum orna-
 mentis, quibus præditum diximus, con-
 jicere licebat, cum ad præstantiorem vi-
 tam, atque ad Religiosum magis institu-
 tum, quam ad sæculi mores erudiri.

IX. Et verò in studiorum curriculo non
Vocatio longè processerat, cum hanc illi mentem

DEUS

DEUS iniecit. Principio quidem, ut *ad Reli-*
 conscientiæ moderatoribus ipse aperuit, *gionem.*
 subire animum cepit ingens voluptatum
 honorumque fastidium; tum odium, me-
 tusque vitiorum, ad quæ istæ rerum flu-
 xarum blandimenta vulgò mortales im-
 pellunt. Hos ut scopulos & flagitiorum
 allecebras declinaret, respiciebat stationem
 quampiam, in quâ certum salutis perfu-
 gium haberet: & nullibi quidem tuti-
 or occurrebat, quàm in Religioso cœtu
 optimis legibus constituto. Deinde ut ad
 sanctius illud vitæ genus vocari se intel-
 lexit, hærebat incertus animi, cui potissi-
 mum, tot inter Religiosos ordines, no-
 men daret. Ut autem de re totâ sapien-
 ter, consultòque decerneret, & suas ipsi-
 us vires privatis pietatis operibus, & nu-
 minis voluntatem multâ præce, ac jeju-
 nio explorabat. Imprimis cum aliorum
 cælitum, tum Sanctissimæ Dei Matris quâ,
 à puero, præcipuâ religione colebat, opẽ,
 ac deprecationem adhibuit. Precatorios
 quotidie, in ejus honorem, globulos vol-
 vere; ad ejus aras & imagines orare fre-
 quentiùs; & statis in hebdomadâ diebus,
 ob ejus reverentiam, jejunare. Propitia-
 to in hunc modum, Virginis operâ, Nu-
 mine

mine, intellexit non modò suæ, sed proximo-
 rum quoque salutem incumbendum.
 Quare ad Societatem JESU, cui munus ut-
 rumque propositum est, cogitationem
 tandem atque animum appulit. Et mox
 ubi frequenti precatione, adhibitoque pio-
 rum hominum consilio planè compertum
 habuit, non juvenili levitate conceptam,
 sed à DEO immissam hanc Societatis in-
 eundæ sententiam, visus est illicò ad ejus
 se mores fingere, & labore assiduo ac
 quotidiano, religiosæ disciplinæ paulatim
 assuescere. Certum diebus singulis tem-
 pus, rerum cælestium meditationi, lectio-
 ni piorum librorum, & literarum studio
 tribuebat: voluntariâ corporis afflictatio-
 ne culpas levissimas expiabat, obibat fre-
 quenter sacra Confessionis & Eucharistiæ
 mysteria: sociorum in circulis de virtute
 ac pietate, sermones injicebat; eosque ad
 Dei cultum, ad contemptum rerum mor-
 talium, ad vitæ Religiosæ amorem, cre-
 bris adhortationibus, incitabat. Prolu-
 debat nimirum, istis initiis, novo vitæ
 generi, quod meditabatur; cui cum ap-
 primè idoneus moderatoribus videretur,
 eum in Societatem, libenti prolixoque
 animo, admisere.

Tolo.

Tolosam missus, domumque Probationis ingressus anno ætatis decimo nono, æræ Christianæ millesimo sexcentesimo decimo septimo, visus est statim munire ac corroborare vitæ sanctioris fundamenta, quæ in sæculo jacere, & moliri jam ceperat. Submissionem animi quam humilioribus obsequiis foras proderet, sæculi mores non patiebantur, in religiosi secessus umbrâ ritè ac commodè exercebat. Cùm enim Novitiorum constantia domesticis vulgò abjectisque ministeriis, probari soleat, infima quæque expetebat ille, & cupidè amplectebatur. In hospitali præsertim Divi Jacobi valetudinario, quò statis anni temporibus, ad curanda pauperum corpora, Novitii nostri convenire solent, iste B. JOANNIS-FRANCISCI ardor, & suimet vincendi studium emitebat. Lectulos plurimâ sanie & tabe manantes, in se sternendos suscipere; ægros acerbioris spirantes halitum, & gravioribus morbis affectos excipere brachiis, lectosque magnâ alacritate versare; hiantia latè vulnera, ulceraque, quorum aspectus robustissimos quosque arcebat, fovere, attrectare, & Chirurgis medentibus manus famulas exhibere.

X.
Ingressus in Societatem.

Novitii fervor in asperioribus ministeriis.

Ani-

*VI.
De omni
genere
precati-
onis.*

Animo sui contemptori egregio, divinum certe numen se liberaliter infundebat. Et in quotidianâ quidem meditatione, pius Juvenis ita rebus divinis afficiebatur, ut abstrahi sensibus, & rapi in extrasum videretur. Perstabat dein, reliquam diem, velut jugi in oratione defixus, vigili custodiâ sensuum, & intentâ in DEUM cogitatione, quem ubique, & rebus in omnibus, præsentem intuebatur. Emicabat ex oculis, totoque ex vultu ardor ille pietatis, tum maximè cum ad Ss. aras & pulvinaria supplicabat. Visitum Tolosæ amplissima Divi Saturnini Basilica, operis mole, & antiquitate, plurimumque tum Apostolorum, tum Martyrum reliquiis inclita. Extant magno numero Beata corpora publico cultui proposita, sive in cryptis subteraneis, sive in patentibus circa templi ambitum loculamentis, conformatis, in speciem humani corporis, ex auro & argento thecis inclusa. In illud Templum diebus festis designari, per vices, Societatis Novitii, orationis causâ mittuntur. JOANNES FRANCISCUS præ cæteris, quoties eundi tempus & ordo recurreret, lætitiâ gestiebat. Mirabantur socii, altaria singula, ritè ac supplici-

placiter, obeuntem, Divos Templi incol-
 las eo precantem mentis affectu, & sa-
 cras illorum exuvias, eâ lacrymarum vi,
 ac religione venerantem, ut cum domum
 redeundum foret, ab earum conspectu,
 complexuque avelli non posset. Hau-
 riebat nimirum ex Sanctorum corporum
 aspectu, futuræ sanctitatis exempla, & in
 meditatione beatæ ac sempiternæ felici-
 tatis, quâ eorum animi in cælis perfruun-
 tur, cælestis jam rum vitæ gaudia deli-
 babat.

Verùm non istis dumtaxat Sanctorum
 Cœlitum, sed domesticis quoque Socio-
 rum exemplis, juvari se sentiebat, ad eam,
 quam animo destinabat, vitæ sanctimo-
 niam comparandam. Observabat sedulò
 singulorum virtutes, quas privatim imi-
 taretur: & si quid fortè peccarent, allevia-
 bat culpam, aut voluntatem excusabat.
 Cum enim tenera Novitiorum virtus, vel
 levissimis aliorum erratis offendi soleat;
 nihil umquam ille temerè interpretari; de
 omnibus rectè sentire; alienaque dicta, &
 facta in optimam partem accipere.

At non alio cujusque permoveri se acri-
 ùs fatebatur, quàm sapientissimi senis ex-
 plo, quem eâ tempestate notum sibi vi-
 sum.

*In imi-
 tatione
 fratrum.*

XII.
*Virtus
 Arnal-
 di Bore-*

ii Ex Senatoris Tolosani.

sumque, in partem felicitatis numerabat suæ. Erat is Arnaldus Boretus ex Senatore Tolosano jam homo privatus, & in domo Probationis, cum per ætatem provectorum, novitium esse non liceret, hospes & contubernalis. Convenerat inter ipsum, & uxorem, paris pietatis faminam, ut re omni familiari in Religiosas familias & pauperes distributâ, remotam à strepitu pompæque sæculi, quisque seorsum, vitam inirent. Et illa quidem secessit in Cœnobium Divæ Catharinæ Senensis suis recenter sumptibus extructum: ipse aliquantò post, abdicato Magistratu, in Novitiorum, ut dixi, Societatis domicilium se recepit, retento vestitu, & nomine pristinæ dignitatis. Hic Religioso vivebat ritu, legum nostrarum, & domesticæ disciplinæ cultor egregius. Jeunio, flagellis, multaque vitæ asperitate corpus senile cruciabat: noctu, cannabino paleâque distento cubabat in sacco: diei partem maximam degebat in odæo, quod cubiculo adjunctum, Sacrario imminebat: statutis autem horis dabat se absque delectu, in Novitiorum congressum, prout in obvios quosque incidebat. Atque hoc potissimum loco B. JOANNES-FRANCISCUS optimi

ptimi senis sapientiam, ac sanctitatem mirabatur, & ex frequentibus illis cum viro Sancto colloquiis, ad omne virtutis studium vehementer exarsit.

Peracto in hunc modum, Probationis biennio, docendæ publicis in scholis, Græmaticæ admotus est; subinde ad tradendas humaniores disciplinas progressus. Quo in munere, cum ardenti jam tum proximorum salutis studio teneretur, id spectavit unum, ut teneros puerorum animos, literis simul, & moribus Christianis imbueret. Cum enim ex pueris, ubi in viros excreverint, omnis Respublica efflorescat, intelligebat ab optima eorum institutione, in singulos Reipublicæ ordines manare sanctitatem. Primum quidem, juxta consuetam horarum partitionem, scholæ pensum accuratissime à discipulis exigebat: tum iis, quæ in explanandis autoribus occurrebant, admonitus, sermonē de rebus divinis sensim injiciebat. Neque enim statis solum per hebdomadam temporibus, sed singulis omnino diebus, si quæ, ex re & tempore, daretur occasio, eos ad pietatem, ad DEI Virginis cultum, studiosè diligenterque excitabat. Et sane constat ab eo morem illum inductum,

XIII.

Scholæ
runt. Ma
gistris ipis
& literarum
varie exercitia
tionem.

quem religiosè hactenus in istis regionibus posteri retinere, ut audito horologio, solita scholæ exercitatio tantillum conquiescat, dum Angelica, privatim ab omnibus, salutatio recitatur. Hæc autem pietatis, aliarumque virtutum officia, quæ publicè svadebat, privato deinde colloquio puerorum animis altiùs eorum indolem; an ad vitium, aut ad honestatem propensior foret; quæ subessent peccandi illecebræ; quæ studiorum impedimenta; quibus domicubernalibus; quibus in urbe socijs ac familiaribus uterentur. Et teneram quidem indolem crebris formabat monitis ad modestiam & probitatem; vitiorum blandimenta & offendicula removebat, abductos demum à pravorum consuetudine, pijs honestisque sodalibus adungebat.

XIV. Verùm nullâ re aliâ ad virtutem discipulos faciliùs pelliciebat, quàm Religiosæ vitæ exemplo. Intentis velut in Angelum oculis, mirabantur sedatos omnes compositosque corporis motus, gravitatem incessus, morum svavitatem, vultusque modestiam. Audiebant de rebus divinis eâ vi, eo affectu differentem, planè ut intelligerent, pietatis intimos sensus, & latentem in animo sanctitatem foras erumpere. Amabant, in-
pri-

primis moderationem animi singularem, in tantâ ingeniorum & morum varietate, seu peccantes corrigeret, seu in officio contineret. Cumque adolescentes interdum juvenili æstu abrepti, modestiæ fines prætergredi soleant, ita ille sibi temperabat, ut neminem unquam castigaret asperius, nec acerbius appellaret. Et discipuli quidem his magistri exemplis simul & præceptionibus eruditi, sic omne Christianæ juventutis officium, ac munus explebant, ut eos à cæteris Collegii alumnis præcipua quædam pietatis ac modestiæ nota discerneret.

Neque verò Religiosi Juvenis zelus, & proximos juvandi studium se scholæ finibus continebat. Excurrebat identidem superiorum missu, ad rusticanas Ecclesias, periculum facturus Apostolici muneris, ad quod se jam istis initiis comparabat. Dicebat in catu rusticorum tam populariter, tamque acri & vehementi oratione ut faterentur illi neminem unquam à se auditum qui magis ad suum captum, magis ad permovendum appositè peroraret. Et fuit aliquando (quod de Christo ipso memoratur) cum honesta matrona, concione dimissâ, exclamaret, Beatam parentem, quæ talem filium genuisset; nec se minùs Beatâ,

X V
Zelus
extra
scholæ.
limites
effusus

quoddam cum audivisset concionantem; Beatissimam si eundem sæpiùs audire contingeret. In urbibus verò, ubi per ætatem & ordinem concionari non liceret, pro virili tamen parte pium opus egregiè promovebat. Auditorum salutem, & concionatorum industriam, multâ prece, Numini commendabat, mirè deinde sollicitus, quo isti dixissent, plausu, quis in illis orationis fructus, quis animorum motus extitisset. Cùmque vilis erat orator multitudinis animos acriùs permovisse, advolabat illicò in ejus cubiculum non ut composita, quod vulgò fieri solet, laudatione, hominis mulceret animum, sed de excitatis ad veram contritionem & pænitentiam auditoribus, perinde gratias acturus, ac si ipse, privato nomine, eximium aliquod beneficium retulisset.

XVI.
*Studia
Philosophicæ.*

In ipso docendi curriculo, á scholis Grammaticæ revocatus, Turnonem ad studia Philosophiæ mittitur. Intelligebat Religiosum hominem in hac ingenii exercitatione, submissione animi indigere ad comprimendam mentis elationem, si subtilissimæ facultatis argutias facile assequeretur; sin minori acumine & perspicaciâ polleret, ad ferendam, æquo ac patienti animo, suam illam ingenii tarditatem. Hujus itaque

que virtutis maximè studiosus, Magistris dicto audientem, & mirè docilem se præbebat; atque ubi argumentatione conatus erat veritatem elicere; eorum demùm placitis velut oraculis assentiebat. Inter disputandum, cum erat ratione superior, non superbiebat ille; nec juveniliter exultabat; neque itè, ubi causa deterior sua videbatur instabat pugnaciter; aut ignominia metu, ut fit, disputationem clamoribus extraheret. Et sententiam quidem modestissimè defendebat suam, & cum solum nodum existimabat, fitebatur illicò, confutumque planè negotium, bona fide fatebatur. Nec sanè minùs silentem quàm disputantem ornabat istæ verecundia. Sedebat in schola eo vultù ac corporis habitu qui externis adolescentibus modestiam suaderet. Ad prælectiones & exercitationes alias ità animum attendebat, ità colligebat sese, ut simul Magistrum docentem audire, & præsentem Deum intueri videretur.

Verùm nec in ista quoque studiorum occupatione, consuetam animorum salutis curam omisit, opportunitate usus stationis Turnonensis ad pium opus imprimis idonea.

XVII.
*Zelus
tempore
studiorum.*

Sub ipsum ferè Calvinianæ hæresis ortum, Franciscus Cardinalis Turnonius in Collegium illud, eleganti & magnifico opere, abs se nuper extructum, homines Societatis induxerat, qui suis simul & externis, liberales omnes disciplinas traderent, & grassantem in vicinis Provinciis pestem, ab ista urbe ejusque confinibus prohiberent. Et viro summè Catholico, deque re Christianâ universâ optimè merito egregiè constitit sui laboris, atque operæ fructus. Etenim socii Turnonenses ex eo tempore, itâ rem Catholicam promoverunt, ac porrò eâ sedulitate, atque constantiâ promovere pergunt, ut variis anni temporibus, numero interdum plusquam triginta in vicina oppida & pagos excurrant. Quâ ratione factum, ut cum hæc omnium querela esset, quòd ager Vivariensis præter cæteras Galliæ Provincias, Calvinianorum multitudine abundaret, in vicinia certè nullum prorsus ex ea secta caput existeret. Et Deum quidem optimum gratos, acceptosque habere sociorum labores, vel illud docet, quòd eorum numero, unum & alterum laude Martyrii decoraverit.

XVIII. Patrem dico Jacobum Salesium, qui

in Collegio Turnonenſi Theologiam do- *p. Jar.*
 ceret, Albenacum miſſus ſub ſinem ſe- *Saleſius*
 culi ſuperioris ut nutantem ea in urbe Re-
 ligionem Catholicam tueretur, propter in-
 vidiam ſacerdotii Societatis, ab Hæreti-
 cis caſus eſt, cum ſocio Gvilhelmo Saltra-
 mochio adjutore domeſtico. Et ſacra eo-
 rum corpora Turnonem poſtmodum re-
 vecta domi religioſè aſſervantur, donec
 Apoſtolica Sedi viſum fuerit, quod ſup-
 pliciter dudum expoſcimus, publicos eis
 martyrum honores, cultumque decerne-
 re. Interea Socii præſentem opem ex
 beatorum pignorum contubernio ſentiunt,
 in Religione amplificanda, excolendisque
 tum antiquis, tum recentioribus finitimæ
 regionis Catholicis qui Chriſtianiffimi
 Regis hortatu, & ipſorum indiſtriâ in gra-
 tiam cum Romana Eccleſia, poſtliminio
 rediére.

Eâ erga proximos juvandi conſuetudine. **XIX.**
 JOANNES FRANCISCUS mirificè delectatus, Su-
 periorum permiſſu, uni è ſacerdotibus do-
 meſticis comitem ſe adjuñxit, quo cum,
 diebus feſtis ad erudiendam agreſtem ple-
 bem, in villas & pagos exibat. Pagum
 ingreſſi, Sacerdos quidem in Templum
 rectâ ſe conferebat penitentium confeſ-
 ſio

tiones excepturus, ille vicatim ostiatin-
que sedulo conquirebat, qui vellent salu-
tari Sacramento, animi sordes eluere. Et
eos omnes unum in locum congregatos
docebat ritum, Christiano more confitē-
di, atque ad contritionem & anteactæ vitæ
detestationem hortabatur: mox probè pa-
ratos, instructosque perducebat in Tem-
plum, & sacerdotis ipsemet pedibus suppli-
ces admovebat. Post prandium, dum Sa-
cerdos ad concionem se compararet, ille
interim pueris, & rudiori plebe, titinna-
buli sonitu, convocatis, Doctrinam Christi-
anam & præcepta fidei, ad eorum captum
populariter explanabat.

Ut autem confessionis ille & Euchari-
stia perpetuus vigeret usus, Sanctissimi
Sacramenti sodalitates instituit, quæ in va-
ria loca propagatæ, magnâ hætenus pie-
tate & frequentia celebrantur. Et in op-
pido quidem Andanco, cuius Ecclesia
jura annexa sunt Collegio Turnonensi,
cùm unum huiusmodi cærum constitui-
set, mirum est quam apud sodales fidem,
adolescens necdum sacris ordinibus ini-
tatus, quantum imperium obtineret. Die-
bus dominicis domum veniebant cum eo
de rebus acturi, quæ vel ad privatam ani-
mæ

ni sui tranquillitatem ac salutem, vel ad publicam sodalitiū administrationem pertinerent. Si qui lite ac jure contenderent, eum ultro controversiæ judicem deligebant; & ille amotis fori jurgiis, causam, auditis partibus, componebat. Citabantur apud eum rei, qui domi asperiores, familiam ictibus & convitiis vexarent; qui adamarent aleam, & popinas; qui Sanctissimum DEI nomen execrationibus violarent, quos ipse pro ratione culpæ, aut castigabat verbis, aut è sodalitate pellebat. Illi verò hæc monentem & disceptantem eā reverentiā ac docilitate audiebant, ut vel Novitios Religioso Magistro, vel Parenti liberos benè moratos adstare diceres.

Philosophiæ curriculum emensus, disciplinas humaniores de more tradidit, eodem planè, quod in docenda Grammatica tenuerat, vitæ Religiosissimæ, & juvandi proximos instituto. Tolosam deinde accitus ut Theologiæ operam daret, ad illā pietatis opera, quæ olim inter studia Philosophiæ adamaverat, eò majori curâ cœpit incumbere, quò jam propius intelligebat Sacerdotii tempus instare. Et decebat omnini præclaris ornatum instru-

XX.

Virtutis exercitationes inter studia Theologia.

ctum-

Etumque virtutibus, ad amplissimum ac
 penè divinum munus accedere. Cùm au-
 tem ad illud rectè obeundum, rerum cæ-
 lestium amor & maximè juvent, ex Theo-
 logiæ studio id percipiebat emolumentum,
 ut cùm disciplinæ aliæ vulgè sensum pie-
 tatis obtundent, hæc eundem acuat, &
 vehementius incitet. Itaque mentis in-
 telligentiam limabat simul, & affectum
 inflammabat. Scholæ exercitationibus, &
 rerum Theologicarum speculationi statum
 quotidie tempus dabat; quod supererat
 otii domesticis ministeriis vacui, orationi
 tribuebat. Cùmque nec exceptum diurnis
 occupationibus otium, precandî studium
 & cupiditatem expleret, divinarum rerum
 contemplationi nocturnas quoque vigilias
 adhibebat. Observare id potissimum li-
 cuit in suburbano Campaniæ prædio, quò
 vacationum autumnalium tempore, nostri
 à scholis & studiis feriatî de more sece-
 dunt. Cùm enim, ea tempestate, in illam
 amplitudinem, quæ nunc visitur, ædes laxa-
 tæ non essent, singula fociis singulis con-
 clavia non supetebant. Eâ occasione unus
 è contubernaliis, qui post multos annos
 rem nobis ipse narrabat, advertebat B. JO-
 ANNEM FRANCISCUM singulis noctibus, le-

vi somno recreatum, silentio, cubili, exi-
 re, & maximam noctis partem, in ora-
 tione perstare. Rei admiratione obstupe-
 factus, monuit unum ex antiquioribus
 Patribus, qui tunc sociis in villa degenti-
 bus præerat. Atque ille eximie viri vir-
 tutis optime conscius, noli, inquit, ora-
 ti obstrepere, & svavissimam cum DEO
 consuetudinem inhibere. Erit, erit ali-
 quando tempus cum socii istius tui san-
 ctitatem Festo ac solenni die celebrabit.
 Nobis certè qui caelestem senis hujus sa-
 pientiam asperamque vitæ duritiem pro-
 bè perspectam habuimus, minimè dubi-
 um est, quin singularem B. JOANNIS FRAN-
 CISCI Sanctimoniam, futuramque nomi-
 nis ac famæ celebritatem, divino instin-
 ctu, afflatuque præfenserit.

Ex eo pietatis sensu submissio animi, ac
 modestia oriebatur. In convicium etiam
 Religioso plurimum eiusdem generis homi-
 num, ut quisque ingeniosior est, ita amat
 cum amicis familiariter & acutè joculari. At
 nemo est qui velit hujusmodi, seu dicacitati,
 seu argutiis patere, & qui ex æmulatione
 ingenii, non conetur joco repellere. Unus B.
 JOANNES FRANCISCUS argutè in se, ac faceret
 dicta leni excipiebat risu, nec verbum un-
 quam

P.
 Franc.
 Tarbo.
 Expro-
 vinc.
 Tolos.

XXI

quam cavillantibus reponebat. Diceret, ut alii plausu; ita ipsum sui contemptu, ac ludibrio delectari. Ex eadem laudis humanæ despicientiâ, à moderatoribus enixè contendit, ut à studiis Theologicis ante finem quadriennii removeretur. Et illi, cum non ambigerent hominem ad vitæ genus humile, & operosum à Deo vocari, ejus tandem votis, ac diuturnis precibus annuerunt. Quod sanè quantam arguat submissionem animi, qui res Societatis norunt satis intelligunt.

Itaque monitus, ad Sacerdotium ut se compararet, quamquam illud cupidissimè expetebat, ancipiti tamen spem inter & metum, cogitatione distractus, cœpit amplissimi muneris momenta omnia diligenter expendere. Nam & suæ conscientiâ tenuitatis, ac Sacri Ordinis reverentiâ, ab eo refugere videbatur; & ingenti proximorum juvandi studio, ad illum se vehementer sentiebat impelli. Inter has fluctuantis animi curas, vicit tandem charitas & ratio salutis animarum. Etenim modestè professus suam illam tenuitatem, DEUM optimum contestatus est, se eius dumtaxat, ac proximi gratiâ, ad mysterium altaris accedere, fautoremque & adiutorem spera-

*Fit Sa-
cerdos.*

sperare illum, cuius unius gloriam, in ad-
 cundo sacro munere propositam habuif-
 set. Hoc religionis sensu ad Sacerdoti-
 um euectus, eodem deinceps solitus est
 sacrificare. Quoties peragebat rem divi-
 nam, effluebat in vultum, totumque cor-
 poris habitum, interior ille pietatis ac
 mentis affectus, unde se protinus adfran-
 tium in animos effundebar. Affirmabant,
 qui primùm sacrificanti adfuere, ea se spi-
 ritûs dulcedine delibutos, quam vix inti-
 mis præcordiis continerent. Et quam-
 quam plerique Christianorum, longiores
 in sacris mysteriis fastidiunt mores, fate-
 bantur omnes deinceps, sacrum quod il-
 le faceret, licet interdum plusculum pro-
 duceretur, nec tædium planè, nec Sati-
 tatem afferre.

Postquam Sacerdotium iniit, opportu-
 no jam subsidio ad salutem animorum in-
 structus, omni curâ cœpit in nobilissimum
 opus incumbere. Et quoniam reliquum
 vitæ tempus quod fuit annorum omnino
 tredecim, in campestribus ferè Missionibus
 exegit, præter, menses aliquot, quibus iden-
 tidem in Collegiorum otio, vires ex diu-
 turno labore reficiebat; res ab eo domi-

XXII.

*Missionibus
 campe-
 stribus
 se addi-
 cit.*

& foris five; in pagis & in urbibus sanctè gestas separatim prosequemur. Ruriquidem, asperrimi in Diœcesibus Vinnensi, Aniciensi, & Valentina, Vivariensium ac Velaunorum montes Apostolicis excolendi laboribus obtigère. Cùm autem hyeme ferè, montium incolæ pruinis ac nivibus, agrorum culturâ prohibiti, in mapalibus ac ruguriis otientur, hanc ille tempestatem: ad ea loca peragrandâ, aptiorem existimabat. Itaque ubi primùm, exeunte autumnno, montium cacumina nivibus albescebant, in designatam stationem, quantumvis arduo ac difficili ascensu, illicò evolabat. Nec mora; templum adibat, quàmquam plurima nive & imbre perfusus, ut suscepto operi, Dei præsidium opemque deposceret: & si fortè aditus non pateret, diù multumque, pro templi foribus, frigidò sub aere, supplicabat. Eo in habitu situque non semel inventum, vix quidem, parochus & rustici in hospitium, compellebant.

XXIII.

*Vita
institutum
in Missionibus.*

Hanc porro in montanis illis Missionibus, vivendi normam tenebat. Summo mane rusticæ plebi, Christianæ doctrinæ capita explanabat. Tum per confertam multitudinem, ad sacrum Pœnitentiæ tribunal accedens, incredibili patientia donec

in

in concionem ascenderet, confitentes audiebat. Post meridiem, ex facultate hominibus Societatis eo loco concessa, faciebat, sacrum; nisi ob penuriam alterius Sacerdotis, ante lucem jam fortè peregerat; mox è sacrario se subducens, ad vires utcumque reficiendas, tenuem ac parabilem adhibebat cibum. At vix mensæ assederat, cum vel in templum revocabatur, ut confitentibus navaret operam; vel aderant ex condiceto, rebus ut animis dissidentes, quorum ille, pomeridianis horis, lites omnes ac controversias dirimebat. Sub vesperam iterum concionabatur. Mox levi cænula contentus, ac plerumque incœnatus, ad mediam usque noctem, aut confitentibus dabat aures, aut orationi vacabat. Atque hoc vitæ institutum, & duritiem, eâ constantiâ tenuit, ut mirum planè foret, hominem inediâ vigiliisque confectum, tam gravibus ac diuturnis animi corporisque functionibus parem fuisse. Paruit illud imprimis cum inter concionandum, deficientibus non semel viribus, adstantium brachiis efferendus è templo fuit.

Nec minoribus conflictabatur ærumnis inter viarum difficultates, quàm in ipsa statione; sive ex uno pago in alium missionis

XXIV.
*Itinerũ
difficultates.*

nis obeundæ gratiâ, iter haberet, five circumpositas dein templo principi casâs & tuguria concurreret. Pedes semper iter conficiebat, & quando ab iis, qui ad se evocabant, equus submittebatur, famulo in jumentum imposito, ipse pedibus ambulabat. Occurrebant frequenter, ut est locorum natura, montium altitudines, rupium asperitates, viarum plana itâ nivibus contacta, ut nec semita ulla neque hominum, aut animantium vestigium ullum extaret. Quæ ille incommoda, non minori alacritate quàm constantiâ superabat. Narrabat socius, cùm nimbofo ac caliginoso cælo stationem aliquando mutarent, & adhuc à viæ termino procul abessent, irruente nocte repente oppressos. Et ille Patrem hortabatur, nè per hæc loca & tempora, iter prosequerentur ad pagum diverterent quem propè conspiciebantur, ubi tutò apud amicum hospites pernoctarent. Cui Pater at Missionem, inquit, in crastinam lucem indiximus; & præmonita plebs ad matutinum sacrum verba facturos haud dubiè præstolabitur, quam eo fructu & emolumento, per nostram incuriam ac timiditatem, planè carere non decet. Maçte virtute atque

que constantiâ Pater; præibit Custos Angelus, & DEUS ipse, cujus causa agitur, omnibus ereptos periculis ad destinatum locum traducet incolumes. Et simul pallio se involvens, baculoque nitens gradum accelerabat. At ingruentibus tenebris, recentique nive vestigium crebrò fallente, laterû tenus immergebatur; & vix unâ congeriã evaserat, cum præceps in aliamolvebatur. Augebant nocturnos metus clamores luporum è vicino nemore ululantium. Socius interim vires omnes nervosque contendens, quamquam loco & tempore perfrigido, sudare, vix, è lassitudine, spiritum ducere & suam utriusque confidentiam accusare. Pater hominem blandè compellans, en tempus aiebat, quo patientiæ merito augeamur. Nefas omnino oblatam divinitus, durum aliquid tolerandi, occasionem amittere. His dictis mutuó excitati, vires utcumque & animum revocarunt; unóque nivis candore itineri prælucente, enecti frigore, atque extremo penè spiritu exangues, tandè in hospitium pervenere.

Neque verò hac vice simplici, sed quoties ab uno loco in alium, sacra Missionis munia transferebat, in eas conjectum angustias socij affirmabant. Cùm enim

ex uno pago aut oppido discessurum infecta negotia, & residua confitentium turba ad multam diem morarentur, in eadem noctis & viarum pericula sæpius incurrebat. Quàm autem parum idonea, in asperis montibus, occurrerent diversoria ad recreandum hominem inediã & lassitudine confectum, æquum est existimare. Nullibi tamen diversabatur jucundius, quàm ubi pluribus incommodis premeretur. Cùm nocte quadã, ad agreste gurgustium divertisset, in quo nihil ad vescendum, præter cibarii panis frustula, ad cubandum nihil præter aliquod paleæ fasciculos suppetebat; næ satiùs fuerat, exclamat arridendo comes, in eo quem prætervecti sumus, pago subsistere, ubi contigisset paulò liberaliùs hospitari. Atqui nos, excepit Pater, qui Christi exemplo, erudiendis pauperibus vitam addiximus, liberaliùs nunquam accipimur, quàm cùm rerum omnium penuriã laboramus. At ærumnas & labores huiusmodi divinum Numen fructu uberi mitigabat.

XXVI.

Ea erat de sanctimonia B. REGIS omnium ubique existimatio, ut simul adfuturum illum fama vulgaverat, maxima hominum multitudo audiendi causã ad

con-

condictum diem & locum ex omni
 circum regione conflueret. Suis illa quo-
 tidie lectis & pagis effusa, ita matutinis
 & vespertinis horis, Templum opplebat,
 ut inter festum profestumque diem, nihil
 planè discriminis interesset. Alii intentis
 in concionantem oculis animisque, ab e-
 ius prorsus ore pendebant; alii orationis
 gravitate permoti, antea factæ vitæ crimina,
 perpetua concione, deflebant. Mox ubi
 è suggestu descenderat, in Pœnitentiæ sub-
 sellium irruebant, atque ad eius pedes ab-
 jecti, hominem, dies totos, eâ frequentia
 cingebant, quæ vix liberū vescendi ac quie-
 scendi spatium daret. Quin immò cum
 perfecto jam opere, ex una statione mi-
 graturus esset in aliam, & recens multi-
 tudo continenter accurreret; nè ad con-
 stitutam diem, indicto jam cœtu, abesset,
 inter ambulandum confitentibus præbebat
 aures. Præibat Pater, eius qui primus
 occurrerat, excipiendæ confessioni inten-
 tus; sequebatur rusticorum agmen, ocu-
 lis humi demissis, Rosarii globulos de-
 eurrentiam; cumque unus ritè noxarum
 fuerat absolutus, alter alteri succedebat.
 Nonnulli etiam Missionis tempore, acces-
 su exclusi, ut eo beneficio ipsi quoque frue-

rentur, abeunti se ultro, per nivales & devios montes, itineris aut duces, aut comites adjugebant. Et constat eorum aliquos, ut peccata animique molestias in eius auribus ac sermone deponerent, nullo cibo & potu, per sex leucas integras hominem prosequutos. At non modò qui spontè accederent, admittebat ille per humaniter, & patienter audiebat; sed quos inveterata peccandi consuetudo retraheret, aut metus ac rei difficultas prohiberet, singulari solertia, mulcendo, increpando, alliciebat ad se, & ad Pœnitentiam pertraherat.

XXVII. Expetebatur certatim à plebe & Parochis: cumque pagus unus, aliquandò per nuncios, eum ad se multis precibus invitaret, & ille tunc quidem præstò esse non posset, lacrymasse palàm ferunt; seu fidem miraretur hominum, DEI regnum tam sollicitè quarentium, seu vicem doleret suam, quòd parvulis enixè rogantibus, cœlestis doctrinæ pabulum dividere non liceret. At ij quibus spes nulla erat, virum DEI suos invicos & oppida evocandi, ne præclaris eius documentis carerent, ad eum sese ex locis remotissimis conferebant. Cùm, die quadam, Templum

plum aditurus domo pedem efferret, occurrit advenarum manipulus; è quorum numero unus; ne gravêre, inquit, Pater optime, confitentes audire; nam duorum dierum iter, hoc est leucas omnino duodecim ultrò confecimus, ut nos Pœnitentiæ Sacramento, & salutatibus monitis impertires. Ille gratiis DEO actis, qui laborum suorum fructus longiùs spargeret, ad virtutem & pietatem pro concione eruditos, ac ritè Pœnitentia expiatos remittit in patriam. Nec minori cura homines inter se quàm cum DEO iplo in gratiam reducebat. Pagorum oppidorumque domos singillatim obibat, & si quæ familiaria à se invicem animis aut litibus dissiderent, eas ille, omni ope, in concordiam revocabat: tenuiores præsertim adversus potentiorum injurias, suo etiam periculo, tuebatur.

XXVIII

Agebat de more in uno Occitaniæ pagogo, cùm trepidè nuntiatur militum turmam adventare. Rustici subito timore perterriti vasa colligunt, convectaque in Templum, prædantium cupiditati maturè subducunt. Milites pagum ingressi desertas domos, rebusque omnibus vacuas & nudas offendunt. Latebras suspicati ad

Templum rectà contendunt. Jamque
 valvis ac repagulis vim parabant, cùm Pa-
 ter ex tumultu rem interpretatus, per me-
 dios armatos celeriter advolat, templique
 aditum occupans, nec pudet, inquit, pau-
 cam supellectilem miseræ gentis invadere,
 & sacrum asylum dextris rapacibus violare?
 At per meum latus irrumpetis in Tem-
 plum, & ego hîc pro paupercola plebe, cu-
 jus mihi salus à Deo credita est, libenter
 moriar. Illi, seu religione loci, seu fortis
 æquè ac pij Sacerdotis reverentiâ permoti,
 cohibuère impetum, & pago protinùs ab-
 scellère.

At non perinde valuit, apud milites Cal-
 vinianos, Catholici Sacerdotis autoritas. Dũ
 audiendis confessionibus alio in pago vaca-
 ret, ecce subitus è vicina domo nuncius
 admonet, milites cuncta miscere, hospitem-
 que eò vexare, ut tumultum & strepitum
 pactâ pecuniâ redimat. Ergo hominis vi-
 cem miseratus, festinus accurrit, vociferan-
 tes blando sermone delinit, & ab infe-
 renda injuria multis precibus dehortatur.

Illi, virum Religiosum irrisione sibi-
 lisque explosum, in malam crucem abi-
 re jubent, & recedentem ad sua, cepis in
 caput impactis, magno convitio insequun-

tur. Centurio, re intellecta, venit ad Pa-
 trem, facinus indignum exclamat, rogat
 obsecratque, ut pœnæ genus in reos ipse-
 met, pro arbitrio, statuatur. Pater, nè hac
 qualicumque vindictæ specie, oblatam pa-
 tientia palmam amitteret, supplicium
 omne à fontibus deprecatur. Docet se
 Christianum concionatorem, non probri
 sed benefici locò, contumeliam ducere :
 juvare ad commendationem Religionis Ca-
 tholicæ, suum istud mansuetudinis & Cha-
 ritatis exemplum : ex eo conjecturam fa-
 cturos Calvinianos milites hanc demum
 esse germanam Christi Religionem, quæ
 ex optimi Magistri præcepto, injurias con-
 donaret : agere se dumtaxat rusticorum
 causam, unumque illud enixè contendere,
 serio ut edicat nè quis misellam gentem
 rapinis aut convitiis vexet, atque in eum,
 qui secus fecerit, gravius animadvertat.
 Centurio hominis mansuetudinem ac pa-
 tientiam admiratus, quod exoptabat, ab-
 undè perfecit.

XXIX.

Verùm non id spectabat solùm, ut dum
 in villis ac pagis moraretur, omne genus
 hominum ad vitam sanctiorem alliceret ;
 sed inprimis dabat operam, ut sua illa
 documenta firma in posterum ac stabilia
 per-

permanerent. Instituebat ubique Sanctissimi Sacramenti Sodalitates, quarum ope, perpetuus Confeſſionis & Eucharistiæ vigeret usus. In privatas domos morem inducebat, ut ad serotinas preces antequam cubitum descenderent, tota familia conveniret. Inter exponenda Doctrinæ Christianæ præcepta, ut profanas cantiunculas ablegaret, jubebat pueros ac puellas, de mysteriis fidei, carmina eisdem musicis numeris alligata palam in Templo recitare. Et illi tum piorum carminum suavitate illecti, tum ut ea quæ didicerant, memoriâ firmiter retinerent, eadem deinde in pagis & in agris, in sylvis & montibus concinebant. Informatâ in hunc modum, ad omnem virtutem & pietatem, rusticana plebe, ad excolendos in urbibus ejusdem generis homines, curam potissimum conferebat.

XXX.
Apostolici laboris in Urbibus

Cum enim suam omnem operam infimis quibusque vitæ Apostolicæ ministeriis devovisset, erga vilissima Christianæ reipublicæ capita, charitatem & misericordiam exercebat. Dominicis festisque diebus, famulitium omne, & rudiores opifices, Christianæ fidei mysteria edocebat; aut certè concionem habebat, ad ca-

ptum

ptum huius generis hominum, maxime
 accommodatam. Monspelii praesertim, &
 Anicii, in urbibus, populoque frequenti-
 bus; quò ut plurimum in Missionum ju-
 stitio, secedebat, concursu multitudinis,
 templa fervebant. Nam artifices & ope-
 rarii, festorum dierum otium in compo-
 sitionibus, & ludis conterere soliti, jam
 illud ferè Patri audiendi causâ sacris in-
 ædibus collocabant. Neque verò solum
 Civitatis vulgus, sed viri, scæminæquæ pri-
 maria, Sacerdotes, & Religiosi homines,
 ejus sanctimoniam famâ exciti, ad audien-
 dum accedebant. Et quamquam plebis
 dumtaxat institutionem ejus omnis spe-
 ctaret oratio, tamen adedò veris gravibus-
 que sententiis, tamque appositè ad cujus-
 que sensum, ingeniumque dicebat, ut ex
 eius concionibus, omni hominum gene-
 ri, vitæ sanctioris documenta suppeterent.
 JOANNES quidem Fillæus Tolosanae So-
 cietatis Provinciae, ea tempestate Præpo-
 situs, cum Collegium de more inspectu-
 rus, Amicium advenisset, in concione
 aliquando adfuit, & eo quidem pietatis
 sensu, eaque spiritus dulcedine, ut planè
 lacrymas non teneret. Atque in digres-
 su, conversus ad socium, non miror, in-
 quit,

quit, ad istum hominem tantos fieri concursus: ego certè, si privatus hinc degerem, nullam ejus seu orationem seu Catechesim ommitterem, nec quatuor leucarum itineri parcerem, fas ut esset dicentem audire. Quæ Beati REGIS commendatio maximum habet pondus, maximam fidem à gravissimo præstantis viri testimonio, qui variis temporibus, plures Gallia Provincias administravit. Hanc autem Christiano oratori laudem haud falsò fuisse collatam docebat eventus.

XXXI.

Dum verba faceret, crebri audientium gemitus suspiriaque; exeuntium deinde triste silentium, vultusque humi defixi significabant, eos oratione permotos, vitæ morumque mutationem seriò meditari. Patrem alii domum è vestigio prosequerentur, alii postridiè manè adibant, recognitisque ad ejus pedes, ac declaratis totius antea vitæ noxis, è vitiorum cæno penitus emergebant. Si quem autem gravioris criminis, aut pravae consuetudinis notâ insignem in urbe noverat, non illum quidem, ut nonnulli concionatores solent, tacito nomine perstringebat palam, & subobscuris indiciis designabat; sed ex Christi præcepto, privatim domi conventu,

ad

ad morum emendationem, & pœnitenti-
am, hortabatur. Hanc autem maximè
rationem inibat, ut pro cuiusque ingenio
& conditione, verborum interdum blan-
ditias, interdum aculeos adhiberet.

Anicii, negotiator opulentus, idemque
in nequitia obfirmatus, B. REGIS non a-
liam ob causam pessimè oderat, quàm
quod ille vitia acrius infectaretur, & fla-
gitiorum occasiones atque illecebras, à
vulgi consuetudine amoveret. Pater ho-
minis sibi Deoque conciliandi mirè soli-
citus, & molles ad ipsum aditus, & mol-
lia fandi tempora captare; submittere
identidem, sive ex urbe sive ex agro,
amicos emptores; coëmere ipse ex ejus
mercibus, quod ad pauperem vestitum,
& supellectilem usui foret; amicè etiam
de rebus consulere, quæ ad eorum cu-
ram, alimenta, & domicilium pertinerent.
Ubi sensit mercatorem hujusmodi officiis
capi ac deliniri, rerum Divinarum men-
tionem paulatim injicere. Quid juvabit,
aiebat, istas tibi opes comparare, si ani-
mæ facias jacturam tuæ? & rursus. Non
piget fragiles fluxasque merces, tot la-
boribus, periculisque conquirere: & piget,
propter cælestes divitias ac sempiternam
feli-

felicitatem, laborem exiguum sustinere? Mercator his tandem monitis, atque hortationibus emollitus, sanctioris vitæ consilia meditatur; & vicissim ipse Patris ad eundi opportunum tempus explorans, in eius cubiculum aliquando tacitè obscurèque illabitur, ad viri Sancti pedes subito jacens, illius in auribus, multo fletu multisque suspiriis, totius vitæ peccata deponit. Pater hominem noxas ritè confessum, & in futurum probè præmonitum, jubet pœnitentiæ locò, semel orationem Dominicam recitare. Ille attonitus indulgentiâ, heus, inquit, quam impar est brevicula ista oratio scelerum meorum numero, & atrocitati! Rectè ais, subjicit Pater, at ego quotidianâ per dies quadraginta verberatione, reliquam DEO vindici pœnam, tuo nomine, libenter exolvam. Auxit stuporem tantum charitatis exemplum, hominemque ita permovit, ut constanter ex eò die, in omnibus pietatis ac vitæ Christianæ officiis, DEO adjuvante, persisteret.

XXXII. Longè alia ratione protervum adolescentem, ad meliorem frugem & modestiam revocavit. Terebat ille frequentius limina nonnullarum puellarum, quarum con-

fien,

scientiam B. JOANNES-FRANCISCUS moderabatur. Monuit eum per amicos sedulus pastor, ut domo ista in posterum abstineret: & cum dicto obediens minime fuisset, Pater Christi zelum imitatus, cum profanos negotiatores Templo ejecit, vesanum amatorem, istic improvisò deprehensum, ita cœercuit, ut ex illo die, plane nunquam, eas in aedes intulerit pedem. Ad solita aliquando pietatis opera, domo egressus, in mulierculam incidit, quæ obscœnis impurisque verbis, cum una gregalium rixabatur. Pater ad illam sensim accedens, collectum, extremis digitis, lutum in os vociferantis immittit. Illa contumeliam non ferens jam irâ effervescebat, cum viri sancti reverentiâ, & vicinorum plausu, convitioque deterrita, verborum obscœnitatis veniam petiit, seque posthac cautiorem in loquendo fore pollicita est. Scilicet viro DEI mos ille fuit, ut nequitiâ induratos mortalium animos, nunc patientiâ, nunc constantiâ domaret. E multis pauca retulimus. Sed quoniam, ab eo defendendæ fœminarum pudicitia, incidit mentio, fuit illa certè curarum ejus pars altera, ut perditas meretriculas à turpi & nefario quæstu abduceret.

Eam

XXXIII. *Zelus in
conver-
sione mu-
lierum
perdita-
rum.* Eam certè vim ejus orationi Divinum
Namen tribuebat, ut viles animas volu-
ptatum cœno altè infixas, uno interdum,
aut altero verbo, limo extraheret, & ad
omnem honestatem, ac pudicitiam revo-
caret. Si quam latitare alicubi noverat,
aderat illico; & rationibus, minis, pre-
cipibusque commotam, demùm è latebris
educebat. Monspelii quidem, in viis ex-
tra urbem publicis, ubi viatorum conti-
nentiæ insidiabantur, diligentissimè con-
quisitas perducebat in urbem, neque cru-
bescerebat ipse, quod de Beato Parente
Ignatio memoratur, luce passim antecede-
re, ac perductoris, quodammodò, mune-
re fungi. Quin etiam venit in mentem
aliquando, imitari Sanctissimum Anacho-
retam qui ex eremo, stans temporibus,
Alexandriam accedens, Civitatis lustra, ac
prostibula, divino sanè impulsu obibat, ut
flagitiosis muliereculis pudorem, ac conti-
nentiam svaderet. Ita sanè B. REGIS, pio,
ac sapienti Socio comitatus, loca identi-
dem famosa lustrabat, & procaces scemi-
nas, nunc sermonis gravitate, nunc vi,
atque metu, pudicam ac tutam in domū,
ex eo propudio abducebat. Nec mino-
ri constantiâ privatorum scrutabatur ædes,
ubi

ubi mulierularum genus illud fo-
 veri intelligebat. Earum in unam cum
 aliquando adijisset, Dominus rem suspi-
 catus, officii simulatione, venienti ad li-
 men occurrit. Atque ubi Pater sui cau-
 sam accessus exposuit, indignatus ille ex-
 clamat injuriam sibi fieri, pudicam do-
 mum esse suam, & si minus honesta fo-
 ret, rei inquisitionem, ad virum Religio-
 sum, non utique pertinere. Pater, nullis
 verborum officiis, aditum eblanditus, ho-
 minem manu repente correptum, vehe-
 menti impetu, exturbat à limine: & si-
 mul domum ingressus, latibula omnia,
 angulosque diligenter explorat, inventam-
 que demum prædam, hospite frustra re-
 clamitante, ædibus abigit, & ad proxima
 continentiae sepra compellit.

Cùm autem probè intelligeret eiusmo-
 di fœminas, tum ex vitiosa consuetudine,
 tum ex egestate facile ad ingenium redi-
 te, eis tutum domicilium, & certa inpo-
 sterum alimenta curabat. Honestis ma-
 tronis, habendas alendasque, dividebat,
 tam propensa omnium voluntate, ut vel
 earum una, modò quindecim, modò vi-
 ginti, sub eodem tecto, fida & amica cu-
 stodia contineret. Ipse corrogatis perur-
 bē

hem pecuniis, & muliercularum penuriam, & piarum hospitem charitatem, ac sollicitudinem sublevabat. Locum certe illis excipiendis parare cœperat, qui tamen, iis temporibus, ad exitum fastigiumque perducere non potuit, donec, eo de cœlis opus promovente, amplissima, Mompelii, Anikiique constructæ sunt ædes [Refugium vocant,] in quibus hujusmodi feminæ, sub claustris & sanctimonialium virginum disciplina cœercentur.

*Domus
refugij.*

At istæ omnia neque tentata, neque perfecta, absque gravi capitis discrimine, intelligunt ij quibus notum, furentes quid amari possint. Non semel consvetas prædas agenti occurrere nefarii amatores, nunc obverso in pectus sclopeto, nunc stricto gladio mortem minitantes, ni jam comprehensas, absque mora, dimitteret. Sed hominem magnæ animæ prodigum, ab hujusmodi charitatis officiis nulla pericula deterrebant.

CXV. Nocte quadam, subitus in Collegium rumor ex Urbe diffunditur, impuros graffatores in istæ mulierum pœnitentium septa, impetum facere. Advolat illicò ad Collegij Rectorem; enixè contendit, sibi ut liceat misello gregi opitulari.

Do-
len-

lendum, ait, præclarum opus multo labore excitatum, nequitia paucorum hominum, una nocte deleri. Rector primum abnuere, periculum exaggerare; deinde rarus furentium proterviam, viri Sancti reverentia, comprimendam; ac sibi forte vitio culpæque vertendum, si cætus ille disturbaretur, DEO ut propitio, exiret, tandem indulserit. Ille pallium raptim indutus ad januam properat, & uni amicorum, qui fortè accurrerat, vale, inquit, Pater charissime, & si quid humanitas mihi contigerit, cura, amabo, quadraginta aureos, quos apud Patrem rei domesticæ curatorem deposui, piorum hominum liberalitate collectos, his meis Parentibus erogandos. Domo egressus, vix aliquantum viæ processerat, cum ei nuntiatur impuros ganeones, honestorum civium concursu, & clamore absterritos, inter noctis tenebras, vasis intineribus, recessisse. Redeuntem amicus ille joco excepit; equidem, ait, in conflictu perituum te augurabaris, qui testamentum ritè conscripseras. Optaverat nimirum, sanguinem, quem pro religione non liceat, pro tuenda saltè castitate profunderè.

Neque fanè eo loco, nec aliàs sepe, XXXVI.

Ex defuit

defuit ipse occasione, sed ipsi occasio defuit. Procaces quidem adolescentes B. REGIS, sive quoddam suos ab illis amores abstraxisset, sive aliam ob causam, subirati, cum plagis & verberibus, malè multare constituunt. Atque ut res tutò perageretur, fustibus ac pugionibus armati in Collegium veniunt, ut dum alii Patrem cederent, alii occupato aditu, omne tum externorum, tum domesticorum auxilium prohiberent. Nec mora, è cubiculo ad januam evocant; & ille ratus homines, ad peccata confitenda, accedere, janitorem monet, ut eos in Templum intromittat, se quantocyus affuturum. Vergebat in vesperum dies, & Templum de more præclusum, atque orantibus vacuum, hominibus ad omne facinus paratis, idoneam sanè præbebat perpetrandi sceleris facultatem. Pater, ubi descendit, ex ipso sacrarii limine, stantes in extrema Templi parte ac mussitantes conspicatus, fraudem planè subodoratus est; nec tamen animo concidit, aut retulit pedem. Adorato, de genu, Sacramento, ad eos rectà contendit, & singulari vultus modestiâ, ac verborum comitate, honorificæ salutationis causam, exquirat. Illi, ad vi
 ti

ri Sancti conspectum veluti deprehensi
 obstupescere, & protinus odium omne
 ferociamque deponere. Unus ceteris
 confidentior, vi quidem sibi & manu
 temperans, at verbis asperioribus in Pa-
 trem invecus, zeli imprudentiam, & con-
 cionum acerbitatem accusat. Pater, ubi
 admirabili securitate audiit expostulatio-
 nem, mores eorum vicissim minùs pu-
 dicos, ac moderatos, tam acri & vehe-
 menti oratione perstrinxit, ut illi protin-
 us animo ac voluntate mutati, in ejus
 se potestate fore, atque ad eluendas, sa-
 lutari confessione, animæ maculas, cer-
 tissime redituros pollicerentur. Nec pro-
 missis defuit fides. Siquidem duo ex illis post-
 ridie manè convenère Patrem, & pecca-
 ta apud illum ritè confessi, oblatam, ju-
 venili licentiâ, populo offensionem, unâ
 cum anteaetæ vitæ maculis abstertere,

Huic studio juvandi proximorū animas,
 corporum cura succedebat. Visuntur
 passim Galliarum in urbibus, hospitales
 pauperum domus; aliæ excipiendis men-
 dicis valentibus, ægrotis aliæ, aliæ alen-
 dis pueris ac puellis egentibus destinatæ.
 Verum non eadem providentiâ juvantur
 ij, quos aut morbus ab opificio exer-

xxxviii
 cura
 pauper-
 rum.

endo prohibet, aut egestatis pudor domi continet, omni ope ac subsidio destitutos. Erga illos B. JOANNES-FRANCISCUS præcipuam sollicitudinem, ac misericordiam adhibebat, eâ ubique plebis gratulatione, ut vulgò Pater pauperum diceretur. Inprimis cætum ex opulentis, & optimatibus fœminis conscribebat, [matronas jam misericordiæ vocant] quæ, per alternas hebdomadas, sortitæ vices, egentium domos invisebant; & sanis quidem cibum ac potionem, ægris paratum domi jusculum sedulò ministrabant. Ipse domi officinam instruxerat suis distinctam loculamentis, ubi emendicatas reponebat vestes, stragula, lineamque ac cannabinam supellectilem, quam deinde, pro singulorum egestate, perentibus dividebat. Neque verò erubescibat interdum hujusmodi exuvias, deficientibus bajulis, aut pallio tectas, aut palàm humeris sublatas, modò ad privatas domos, modò ad Xenodochia deferre.

Venerat aliquando Fontem-coopertum, cognatorum rogatu; & mos erat diebus singulis, domesticis negotiis perfunctò, è circulo se subducere, ut jacentes sive privati in ædibus, seu publico in hospitio, paupe-

pauperes & iuvaret eleemosinis, & amico colloquio recrearet. Stramineas quoque etiam culcitras, & culmorum fasciculos ostentatim corrogatos, luce palam, in eas domos, suis ipse humeris convenerat. Eo in oppido, per id tempus, Ambrea legio stativa habebat; & Pater ad instituta charitatis officia quotidie rediens, in milites otiantes ac ludibundos saepius incidebat. Illi virum Religiosum, palearum manipulis, onustum conspicati, militari passim licentia, irrisione insectabantur & sibilis. Quorum tamen convitio, aut cognatorum precibus, adduci non potuit, ut ab incepto desisteret.

Nec minus strenue negotia pauperum, XXXVIII. quam corpora curabat. Si quando tenuiores opifices, viduae, ac pupilli, aut sua ipsorum inopia, aut divitum gratia, potentiaque oppressi, iudicum aditu a tribunibus excluderentur; confugiebant ad Bearum REGIS, eoque apud illos Patrono, & interprete utebantur. Hac stipatus turba, primo quidem ministris roentibus supplex, eorum operam, absque ulla mercede, misellis hominibus conducebat. Tum iudicum subsellia obibat ipse, aut impetrata, domi, commoda admissio-

ne, charissimorum clientum causam, & supplicibus commendabat verbis, & exquisitis rationibus tuebatur. Ac si quis fortè obiiceret, litium illam ac rerum civilium procuracionem, à nostro vitæ instituto alienam esse; non hominum utique, aiebat ille, sed DEI Patris pauperum hanc esse causam; nec civilia planè, sed sacra videri hujusmodi negotia, cum, ex veteri sapientum effato, sit res sacra miser.

*Cura
detentio-
rum car-
cere.*

Eadem illis qui carcere detinebantur, exhibebat charitatis officia. Patronorum scilicet præsidio destitutis aderat ipse, consilio, operâ, favore; neque à iudicum limine recedebat interpellator assiduus, donec eos vinculis exemisset. Ubi verò avaritia creditorum obstaret, ut sua illa charitas nemini fraudi esset corrogatis per urbem eleemosinis, eorum nomina dissolvebat. Cum autem miserorum libertatem impetrare non liceret, quod unum supererat, amicis piisque sermonibus, & sacramentorum usu, eorum levabat arumnas. In ipsa etiam reorum ergastula, si u & pædore horrida, nauseante licet stomacho, animosè ingressus, moerentes afflictosque ad patientiam hortabatur, & longa

longa jam calamitate mollitos, Poenitentiae Sacramento expiabat.

In hujusmodi charitatis officiis plures jam annos, singulari constantia, partim in urbibus, partim rure consumpserat; cum anno hujus saeculi quadragesimo, appetente hyeme, ad montanas missiones de more profectus consuetis ministeriis nonnullos pagos excoluit. Cumque stationem, circa Christi natalitia, mutaturus esset, subito venit in mentem, nec sine DEI numine, Anicium, vicinam in urbem excurreret. Ex itinere divertit ad praedium, in quo nostri die illa à studiis feriatu tantisper animum relaxabant. Ad ejus conspectum exilire gaudio socii, gratulari quod per festos dies proximos, eius consuetudine fruituri sint. Atqui homini, subijcit ille, missionis procuratione implicato, ea maxime tempestate, otioso esse non licet; & mihi, vicinis in montibus, mei rustici praestolantur, diem Christi natalem celebraturi; quos grave piaculum fuerit, eo tempore, divini verbi pabulo, & sacrorum mysteriorum communionem fraudari. Interim cum unum ex patribus seduxisset, tibi vero, inquit, amicorum charissime, hujus mei adventus causam

Mortis causam libenter aperiam. Prælagit ani-
presensio mus, diem mihi vitæ ultimum immine-
 re, ad quem ut meritè compararem, o-
 pravi dicta omnia, facta & cogitata apud
 te, salutari confessione, quàm accuratissi-
 mè retractare. Ille seu metum, ut tunc
 quidem existimabat, seu intempestivam su-
 spicionem abstergere conatus, cum perstan-
 tem in sententia videret, suam demùm
 operam amicissimè pollicetur. Itaque ut
 domi incognitus lateret, & mutua salu-
 tationum officia declinaret, sub vesperum,
 urbem ingressus, explorandis animæ late-
 bris, & rationibus cum summo iudice
 subducendis, triduum integrum vacavit.
 Quo elapso, ei, pœnitentiæ ministrum
 delegerat, Sacerdoti vel minimas totius
 vitæ noxas, tanto sensu pietatis exposuit,
 ut facilè intelligeretur, eum jam à mor-
 tali vita discessum, in cœlestem patriam
 meditari.

XL.

Sub confessionem, ab eodem Sacer-
 dote interrogatus in quam diem, reditum
 ad missiones distinasset, respondit, se die
 postera discessurum. Hortatur Sacerdos,
 ut vel opperiat, vel redeat ad proximam
 votorum renovationem, diem Societati
 solennem, cum aliis, celebraturus. Cui

Pater,

Pater
 Mag
 Legi
 cit,
 tri R
 ipse
 abnu
 Et
 cond
 giste
 tiò
 capt
 Etun
 mo
 ad
 dien
 tes
 obf
 ma
 gur
 ubi
 ce
 nin
 Hi
 cur
 lo
 riti
 cor

Pater, tu quidem amice mones, verum
 Magister abnuit: & ille ratus Col-
 legii Rectorem designari. Atqui, subij-
 cit, certum habeo, si remanseris, rem Pa-
 tri Rectori pergratam facturum te, quod
 ipse mihi significavit. Magister, inquam,
 abnuit, reponit B. JOANNES-FRANCISCUS.
 Et meus quidem locus praesto erit ad
 condictam diem, me autem adesse Ma-
 gister verat. Quod cum iterum ac ter-
 tio affirmasset, res tunc quidem audienti
 captu difficilis videbatur, sed virum san-
 ctum divino afflatum numine, rei post-
 modum exitus indicavit. Distabat locus
 ad stationem designatus duorum omnino
 dierum itinere, & peragrandi erant mon-
 tes rigentes glacie, nivibusque ac pruinis
 obstructi. Prima die, brumam asperri-
 mam, ventosque perpessus, ad rustica tu-
 guriola, imminente jam nocte, pervenit;
 ubi habitationis exclusus angustiis, in ma-
 ceriam divertit male tectam ac ruinofam,
 nimbisque late, & frigoribus perviam.
 Hic dum in faeno & stramine jacens, re-
 currentem, eo tempore, Christi in stabu-
 lo nascentis, memoriam reperit, loci du-
 ritie male acceptus, gravi laterum dolore
 corripitur. Nec prohibuit morbi acerbi-
 tas,

*Supra
 missi mor-
 bus.*

lerantiam excitabat; cum illo dolores con-
sociabat suos; ac gratias habebat maxi-
mas, quod obscuro tenuique in pago a-
grestes inter sibi carissimos, mortem obi-
te contingeret.

His virtutibus expolitus animus mor-
tali excessit è vita, anno post Virginis
partum millesimo, sextentesimo, quadra-
gesimo; ætatis quadragesimo tertio.

Quanta autem foret, iis in locis, de
ejus sanctitate opinio, ante etiam quàm
DEUS illam tot miraculis illustraret, con-
jecturam facere licet ex summa conten-
tione, quàm inter domesticos, exterosque
certatum est, ut morientis exuvias oc-
cuparent. Talaris toga Parocho cessit;
pileum matrona nobilis impetravit; reli-
quæ vestes, aliæ aliis distributæ. Quæ
deinde plures in partes ac frustra divisæ,
& enixe poscentibus dono datæ, varia
in loca dispersæ sunt; earumque usu, DE-
US optimus, plurima, quæ inferiùs di-
centur, beneficia, piis clientibus con-
tulit.

Mox in deliberationem vocatum est,
an cadaver eo ipso in pago humanandum
foret, aut Turnonem, vel Anicium, in
vicina Societatis Collegia deferendum; vi-
eit

est demum eorum sententia, qui retinenda existimabant, rati carissimum pignus, divino consilio, apud se depositum, non esse facile dimittendum. Et brevi quidem constare cœpit, DEUM, illustrandæ famuli sanctimoniam, locum illum delegisse, multiplici rerum mirabilium effectione, quarum famâ, exciti è finitimis Provinciis populi, maximo concursu, ad ejus tumultum confluunt.

VITA

B. JOANNIS-
FRANCISCI
REGIS.

REDA'GDA'GDA'(M.)GDA'GDA'GDA'

LIBER SECUNDUS.

VIRTUTES.

QUAMVIS Christiana sanctitas, è
 virtutum omnium cumulo efflo-
 rescat, in singulis tamen viris
 Sanctis, una aliqua, præter
 cæteras, eminent, quâ velut peculiari no-
 ta ac Symbolo, alii ab aliis secernuntur.

I.
 Humili-
 tas, et
 sui de-
 spicien-
 tia.

Et

Et insignis quidem fuit in B. Regis, tum sui, tum honoris humani despicentia. Primum enim de suis rebus tam demissè, tamque humiliter sentiebat, ut se Professorum gradu, ac Sacerdotum ordine prorsus indignum existimaret. Unum certe deprecatus est impetrata à studiis Theologicis, matura vacatione: alterum nonnisi ex singulari studio Divinam gratiam & proximorum salutem promovendi, post multam deliberationem admisit. Ex eodem suimet despiciendi affectu, quamquam ingenio & acumine valeret plurimum, rejectis splendidioribus ministeriis, rusticanae genti in pagis; in urbibus, pauperulae plebi erudiendae se totum addixit. Ad hujusmodi hominum mores colloquium congressumque; & ad eorum captum orationem accommodabat suam. Si quando tamen amicorum rogatu, ad celebriorem cœtum verba facere cogere-tur, dicebat ea rerum ubertate, ea concinnitate sermonis, ut universae concionis gratulationem reportaret ac plausum. Ex quo intelligebatur eum neque ex ingenii, neque ex eruditionis inopia, sed ex humanae laudis contemptu, & imperitæ

mulci-

multitudinis juvandæ studio, ad ejus sen-
sum, orationem stylumque demittere.

Cùmque ea laus, quæ ex sanctitatis
fama comparatur, animum svaviùs titil-
lare ac sollicitare soleat; quoties virtutis
cujuspiam præstabat opus, sedulò conspe-
ctum hominum lucemque vitabat. In-
primis, dum in Collegiis versaretur, ob-
servabant nostri solitum illum, admirabi-
li solertiâ, virtutis actiones omnes, & fan-
ctitatis indicia, vulgari usu vitæ commu-
nis, dissimulanter obregere. Longiora
orandi spatia, corporisque vexationem,
noctis silentio & tenebris occultabat; vi-
ctusque duritiem eâ excusabat ratione,
quòd stomachus rusticorum cibus, ac par-
simoniæ assuetus, paulò lautiora fercula
fastidiret. Certè adedò non gloriam &
laudes hominum amabat, ut eorum con-
viria ac vituperationem studiosè consecta-
retur.

III.

Si quando in familiari amicorum con-
gressu, dicteriis peteretur, mos illi perpe-
tuus fuit silentium tenere, ac leni risu
hujusmodi jocos excipere, reipsâ signifi-
cans, plus se hoc qualicumque sui con-
temptu atque ludibrio, quàm alios, acu-
tis salibus & facetiis, delectari. Die quâ-
dam,

dam, hyeme plurimum læviente, Collegii Rectorem adiit, facultatem rogaturus palam se in triclinio verberandi. Rector ardentem animi impetum, tali tempestate, demiratus; fas esto, inquit, subridendo, modò domesticâ indutus togâ te cadas. Pater egregiam nactus occasionem risum in se, ac ludibrium concitandi, probè togatus, flagelloque instructus prodit in publicum; & coram abjectus in genua, togam strenuè verberat: ratus videlicet minori emolumento corpus, quàm superbiam edomari.

IV. *Patientia in contumelias perferendis.* Jam verò qui tam sollicitè sui demittendi occasiones undique conquirebat, primum est existimare, ultro oblatas quàm libenter, cupidèque arriperet. Monita & reprehensiones in beneficii numerabat loco. Narrabat unus è nostris, cum junior olim, sub tyrocinii finem, B. JOANNEM-FRANCISCUM in Missionibus comitaretur, ab illo rogatum se, ut observaret diligenter, quæ in concione reprehendenda viderentur. Et ille, seu novitiorum more, optima quæque ad censuram revocantium; sive quod parum idoneus rerum æstimator, in rusticana & plabeia concione, urbium elegantiam requireret; aggre-

aggreditur totam orationem, acri planè animadversione perstringere. Ubi domū ventum est, ex condicto Patrem adit, singulaque oratoris vitia, fusè & accurate persequitur. Rerum exilitatem, gestum, pronuntiationem, argumenta, redarguit. Cùm interim Pater demissis modestè oculis, vultumque levi rubore suffusus, ea docilitate monitorem audiret, qua ipse suum novitiorum Magistrum decentem ac monentem audiisset. Ubi verò aliquantò post, adolescens se collegit; & confidentiam suam, & Patris patientiam demiratus, ad eum redit veniam rogaturus, quòd nuper tam inconsideratè, officii & reverentiæ metas excesserit. Ille excusationem joco excipiens, nã tu, inquit, amicitiaè parum tenax, quem citò pœniteat, præclarum in me beneficium contulisse.

Hanc enim frangendæ superbiæ, inprimis idoneam sibi perpetuò legem, edixit, ut à se dicta factaque, quamcumque in partem acciperentur, nunquam excusaret; nec quibusvis criminationibus, & calumniis appetitus causam tueretur suam. Quod sanè quàm arduum sit, conciliare licet ex innato singulis mortalibus,

famæ ac laudis studio, quò fit, ut optimus quisque exortam seu culpæ, seu erroris suspensionem conetur illicò, aliqua excusatione, depellere.

VI.

Cùm autem vituperationis genus illud, quod à viris sapientiâ atque autoritate præstantibus adhibetur, plus afferre solet pudoris ac verecundiæ, moderatorum ille suorum reprehensiones majori vorabat alacritate. Sanè cura illa perditas mulierculas, ad meliorem frugem traducendi, anxios sollicitosque habebat nè hominis fervor, obtrectatorum sermonibus, materiam præberet. Quamobrem si quando illas, urbe totâ, diligentius conquississet; si ad rumorem perfracti claustris domo velocius profiliret; si fœminarum patroni cognatique, adversus illum conclamarent; turbarum clamorumque perterriti moderatores, palàm & privatim, verbis asperioribus hominem objurgabant.

VII.

Hujusmodi verò objurgationes excipiebat ille, tantâ animi moderatione & æquitate, ut nonnullis visum sit, domesticas istas, seu difficultates, seu vexationes, originem fuisse certissimam præclaræ sanctimonix, quam in eo jam suspicimus, ac reveremur. Equidem domesticis his argu-
mnis

minis jactato nonnunquam venit in mentem mutare sedes, quod ipse Provincialis annuebat, & in alia Societatis domicilia migrare, ubi eandem haberet laborum segetem, & æquiores eorum aestimatores. Verùm, dum hæc apud se incertus animi cogitat; suppetet alibi, inquit, eadem laborum, at non eadem patientiæ seges. Cujus proinde nè se fraudaret merito, placuit in eodem domicilio, quam posset diutissimè, commorari. Ex quo intelligitur DEUM, Sanctorum operâ, Sanctos regere ac moderari, ut isti illorum monitis cautiores, & reprehensionibus sanctiores evadant.

Ad privatas istas jactationes externorum convitia accedebant. Cùm enim flagitiosis hominibus obscenos amores, & vitiorum illecebras subduceret, illi dolore efferati, virum optimum probris omnibus, maledictisque vexabant. Frequenter etiam evenit, ut domi conventum, vel occurrentem in via, sibilis, atrocibusque verborum aculeis lacerarent, ponentem in lucro, quod hanc qualemcunque contumeliam pati, Christi causa contigisset.

Juvabat ad istam sui, honorisque huma- VIII.

*Pauper-
tas.* ni despicientiam, non dispar mortalium re-
rum opumque contemptus qui, cum ad
viros omnes Religiosos pertineat, insignio-
ri tamen notâ, ex B. JOANNIS-FRANCISCI
moribus, totoque habitu elucebat. Cum
inter inopes opifices, & rusticos assidue
versaretur, ex eorum consuetudine, pau-
pertatis studium hauriebat. Cultus erat
ei, victusque durissimus: obsoletis vestibus,
& quæ domi forent maximè detritæ, li-
benter induebatur. Ruri emendicato vi-
ditabat cibo, eoque tenui planè agresti-
que. Mos erat, peractis in Templo sa-
cris exercitationibus, ad unum aliquem
paganorum divertere; & si quidem in pau-
perem incidebat casam, cibario pane dum-
taxat reficiebat sese; ubi paulò opulentio-
rem offenderet, ad panem, lactis haustû,
& fructus pauculos adhibebat. Foris
quippe, ovis & carnibus; vino, domi &
foris, sibi perpetuò interdixit.

*IX.
Mortifi-
catio.* Et quoniam austerioris victûs incidit
mentio, juvat alias corporis vexatio-
nes adiungere. Quotidiani Missionum la-
bores; itinerum molestiæ per montium
asperitates, & densos plerumque nivium
cumulos; assidua in concionibus, & au-
diendis confessionibus opera, corpus sen-
sim

sim consciebant. Cruciabat illud nihilominus, pœnis aliis, crebrisque verberibus quibus in se ita sæviebat ut ex inflictis verberibus vim magnam interdum cruoris eliceret. Rem exploravit unus è domesticis adiutoribus, qui cùm agrotanti ministraret, hominis humeros, subito horrore perfusus, livore & sanie deformatos aspexit. Diurnis licèt laboribus fatigatus, non nisi horas ferè tres, nudâ tabulâ, aut scamno innixus quieti tribuebat. Cùmque gravior necessitas cogeret lecto recumbere, calceatus ac vestitus dormiebat; quò magis expeditus accederet, si fortè, ut sæpè eveniebat, ad iuvandos ægros mortu proximos, noctu evocaretur.

Vt autem perpetuum sui demittendi X.
 studium, animum DEO subijciebat, ita in *Castitas.*
 gens ille edomandæ carnis ardor, corpus animo præstabat obnoxium. Quamvis enim naturâ fervidus esset, ac sanguine plurimum abundaret, animi tamen corporisque motus omnes, sic habebat in potestate, ut nullam planè sentiret effrenatæ libidinis tyrannidem, nulli eum carnis stimuli vellicarent. Quo singulari Divinæ gratiæ beneficio ornatum se, ingenuè amicorum uni aliquando confessus est.

Tantus erat amor castitatis, ut non solum eam coleret ipse diligenter, sed studeret simul aliis afflare ac suadere. Qua in re mirifice industrium, atque experientissimum fuisse, testantur qui laborum ejus comites, aut spectatores extiterunt. Fœminas præsertim pravâ peccandi consuetudine irretitas, eâ sermonis modò comitate, modò gravitate adoriebatur, ut earum quàm plures, tenacibus laqueis se quantocyùs expedirent & pudicitia septis abdita, in proposito constantia sanctissimè permanerent. Et verò fatebantur earum nonnullæ, expiatis apud ipsum semel aut iterum salutari confessione, peccatis, tantum illicò vitæ intemperantis odium, fastidiumque animo subiisse, ut se deinceps ad pristina flagitia, neque consuetudinis vis, neque occasio præsens, neque ulla voluptatum blandimenta retraxerint. Narrabat Vicarius Episcopi Vivariensis, cum B. JOANNES-FRANCISCUS, unam aliquam in iis regionibus famosam, multâ solitudine conaretur à nefario quæstu abducere, monitum abs se, nè tempus & operam perderet, in frangenda mulieris pervicariâ, quæ ob corroboratam vestutate libidinem, parum disciplina idonea videretur, aut certè brevi reditura ad ingenium

effet. At ille, nã tu, inquit, ad solam natura imbecillitatem attendis, & nullo numero habes DEI juvantis auxilium, quod obfirmatum, ut spero, illius animum molliet, & nutantem, in posterum, cõercebit, ac continebit à lapsu. Vaticinio fidem conciliavit eventus: siquidem mulier illa, cum hæc vicarius scriberet, Avenione, intra pœnitentiæ claustra, in proposito, susceptoque castitatis consilio, duodecimum jam annum, cum laude perseverabat.

Hanc porrò vim non solum DEUS vivi ac spirantis sermonibus, sed mortuò quoque nomini, ac cineribus tribuebat. Ex quo enim excessit è vivis, præsentem Patroni, eo in genere, clientes experti sunt opem. Fuere qui jurati affirmarent, inhonestarum se pulsù imaginum, & obscenæ voluptatis stimulis incitatos, sensisse illicò deleri species illas, ac libidinis sensum omnem extinguere, quoties subiret animum viri Sancti recordatio, aut eius nomen appellarent.

Ornabat castimoniam corporis, eximia morum ac mentis integritas. Viri certe sapientiã ac Religionẽ præstantes, qui, per annos plures, eo familiariter usi sunt, testan-

XI.
Innocentia vita.

stantur, in ejus dictis & factis nihil unquam observatum abs se, quod peccati-
cujuspiam speciem haberet. Alii qui ho-
minem jam à puero noverant, scripto tra-
diderunt, sibi quidem persuasum esse, nun-
quam illum ab ea, quæ Christianis infan-
tibus in Baptismo confertur, gratiâ ac san-
ctitate excidisse.

Excolebat illam morum Innocentiam,
quotidiana cuiuslibet errati confessione;
castitatem, vigili intentâque sensuum cu-
stodiâ, tuebatur. Summâ gravitate, vul-
tusque modestiâ, cum mulierculis illis a-
gebat: diceres eum fœminas, principes
alloqui; & illæ vicissim magistrum opti-
mum, velut Angelum verebantur. Si
quando ad eas veniret, de earum mori-
bus aut controversiis cogniturus, compo-
nebant se illico ad omnem honestatem, ac
verecundiam. Rixas autem & jurgia in-
ter hujusmodi fœminas, perpetuè emer-
gentia, quæ viri graves, matronæque pri-
marie sedare non possent, ipse uno ver-
bo, unoque nutu, facillè compescebat.

XII.
Obedi-
entia.

Dum corporis, animique motus omnes
hac ratione DEO subijceret, obedientem
pariter, subjectamque eorum imperiose
præbebat, quos DEUS sibi vicarios, ipsi
præli-

praesides designasset. Divo quidem JENATIO, nostri vitae instituti Autori, sic obtemperabat; ut qui rem, de industria, propius explorarunt, fidem faciant, eum nunquam aut Societatis disciplinam, aut ullam ex legibus, ab optimo Parente traditis, violasse.

Dux, praeter caeteras, maximè juvant ad fovenda, inter juniores, literarum studia, & Religiosæ domûs tranquillitatem. Altera, quæ usum lingvæ latinæ, iis qui literis vacant; altera, quæ statutis temporibus, silentium omnibus imperat. Utraque sanè difficilis, ob lubricam lingvæ celeritatem; utramque tamen ille accurate servabat. Extra consveta familiaris colloquii tempora, sanguinem ex eo faciliùs elicuisses quàm verbum. Latino verò sermone, literatos è nostris omnes, juniores pariter & antiquiores, seposita verecundiâ, alloquebatur; eà sanè Religione, ut si fortè domum ex urbe, aut ex agro rediret, captam, idiomate Gallico, narrationem, ubi pedem limini intulisset, latinè prosequeretur.

Neque minori studio, vivæ ac spiranti regulæ, hoc est, moderatorum voci, quàm legibus à majoribus, scripto traditis, pare-

parebat. Cumque in iis potissimum quæ ad DEI obsequium, cultumque spectare videntur, homines pii ac Religiosi, sine proposito tenaciores, in illis, etiam rebus, quamquam sibi maximè cordi forent, B. JOANNES-FRANCISCUS suum deponebat sensum, eumque planè, ad moderatorum voluntatem, atque arbitrium commutabat. Non ferebatur cæco impetu, ad salutem animarum procurandam, sed charitatem illam suam ex majorum nutu, & obedientiæ legibus temperabat. In ipso sacrarum occupationum æstu, dum confessionibus audiendis maximè intentus esset, ab uno aliquo, è domesticis ministris evocatus, parebat illico, seque, interciso opere, vocanti, sinè mora sistebat. Neque verò ad breve solum tempus, sed quàm diutissimè suis Rectoribus videretur, ingens illud juvandi proximi studium, intra obedientiæ terminos continebat.

XIII. Cùm excollendæ, de more, plebi, in missionibus operam daret, uberemque laborum perciperet fructum, ad docendam grammaticam subito revocatus; neque ætatis, neque majoris fructûs excusatione, humile munus subterfugit; sed alacri pròptoque animo, per unum & alterum annum,

num, quæ sibi obtigerat, spartam diligenter ornavit. In literario equidem pulvere, latitanti, offerebat se identidem utilitas populorum, & cælestis messis ubertas; at ille obedientiâ supplebat charitatis officia, monitus hanc proximorum salutis curam paucorum puerorum educatione, & scholæ unius angustiis definire.

Arduis sanè illis imperiis movebatur interdum, verùm solitâ alacritate, impedimenta, ac difficultates superabat omnes. Meretriculas pœnitentes supra viginti, unum in locum congregatas, piarum fœminarum custodiâ continebat. Ipse, diebus singulis, in earum alimenta, eleemosynas ostiatim, civiumque subsidia, conquirebat. Gravior ea procuratio moderatoribus visa est. Quare jubent illam, absque mora, deponi; nisi sit qui in sumptus quotidianos, certos ac stabiles reditus conferat. Perculit hominem acerba significatio, metuentem sanè, ne opus à se, tantâ sollicitudine, ac labore, perfectum, suo jam auxilio destitutum, brevi dilaberetur, atque in nihilum interirer. Paruit nihilominus, fore ratus, ut DEUS ipse, qui opus pulcherrimum excitasset, tuere-

tueretur illud, ac promoveret.

XIV. Equidem obedientiæ genus illud, *Animi magnitudo.* singularem animi magnitudinem requirebat; quam ille præclare, aliis quoque in rebus, exhibuit. Vix pium aliquod opus animo destinarat, cum magna subito incommoda, & difficultates undique emergebant, quæ tamen, ingens illud divinæ gloriæ studium, adeò non retardabant, ut etiam magis acuerent, & incitarent. Cum virginem periclitantem in tuto collocaret, aut pœnitentem meretriculam, pudicitia septis includeret, furere nefarii amatores; jactare minas; noctu evocatum, ad juvandos agrotos, ex insidiis adoriri; de die, sclopetum pectori, & pugionem objicere. At ille DEO fretus, minas ac pericula spernebat omnia, & in susceptum opus erecto, fortique animo pergebat incumbere.

Nec foris dumtaxat, sed domi quoque, procella fervebat. Has enim adversus illum tragædias, non modò homines improbi concitabant, sed viri etiam probi ac Religiosi, quibus, tantus hic ad salutem proximorum mentis ardor minime probabatur. Angebatur scilicet, intimis sensibus, quod suis consiliis impedimenta & moras inijcerent, qui fovere illa, ac pro,

inovere debuissent: angores tamen illos atque molestias, eadem constantiâ eodemque animi robore comprimebat, quo externorum vitiiis, atque odiis obfistebat.

In familiari certè cum uno amicorum colloquio, ingenuè confessus est, in hac piorum operum procuratione, illud sibi molestissimum difficillimumque accidere, quòd simul esset contra virtutes, & contra vitia contendendum. Cùm enim suis conatibus, & viri probi falsis rumoribus, aut pietatis specie ductis; & ipsi moderatores interdum obstarent, quid faceret homo apprime Religiosus, qui virtutes sibi charissimas adversarias haberet. Continebat nimirum apud se, molestiam, ex adversariorum pietate atque authoritate profectam; & charitatis officia, obedientiæ nutu atque imperio temperabat.

Addebat hos animos, hanc in rebus adversis constantiam, eximia erga proximum charitas, pro quo non modò optabat hujusmodi jactationes, & probra perferre, sed sanguinem quoque profunderet. Et quò animarum dignitatem ritè perspexit, nullis omnino parcebat laboribus, ut eas peccati, ac mali Dæmonis servitute creptas, suo conditori simul ac servatori assereret.

Eam.

XV.
Charitas ergo
proximum.

*Laborio-
sa.*

Eam obrem, Missionibus rústicanis se-
rotum addixit; in quibus misellæ plebi
juvandæ ac erudiendæ, eâ corporis animi-
que contentione operam dabat, ut sui, re-
rumque suarum oblitus, ad ejus salutem,
cogitationes omnes curasque converteret.
Diem solidum perseverabat in Templo,
sinè cibo ac potu, concionibus bis terve
habendis, & confessionibus audiendis in-
rentus. Quod cùm sæpius observasset ma-
trona nobilis, eum, sub vesperam, Pœni-
tentium turbâ septum aliquando conve-
nit; ac veste comiter apprehensa sicine,
inquit, Pater optime, te labore atque ine-
diâ conficis; neque tu animadvertis im-
minere jam noctem, neque homines isti,
hac horâ te esse jeiunum? Cui ille, bona
venia, ô mater! vides me vehementer
occupatum, & sanè ita occupatum, ut non
modò cibi aut potionis cura me nulla sol-
licitarit, sed ne ipsa quidem prandij, aut
cœnæ cogitatio pulsaverit animum. In
Collegiis Societatis, ad multam diem,
confitentes audiebat, nec templo excede-
bat unquam, quamdiu Pœnitentium co-
pia suppeteret, nisi eum moderatores evo-
carent, aut daretur signum ad Cateche-
sim, quam in uno aliquo urbis Templo,
dic-

diebus festis, ad plebem habebat. In concionem autem impransus, ut plurimū, ascendebat; & si fortè cibi aliquid sumere cogeretur, uno aut altero pomo, & levi frigidæ haustu prandebat.

XVI.
Humilis

Atque hoc juvandi proximi studium ex eo potissimū commendatur, quòd omne mortalium genus, infimæ præsertim conditionis, ac fortunæ homines complecteretur; instituto equidem ac ratione, longè eorum dissimilis, qui viris; fæminisque primariis excolendis intenti, tenuiores procul à se repellunt; seu quòd ut ajunt, asperiores istorum sermonem ægrè percipiunt; seu quòd proba aliorum institutio ad plebis exemplum maximè valeat, & ex eorum moribus plura commoda, vel detrimenta, in Christianâ rempublicâ manare possint. Quo errore nullus propemodum gravior, nec muneris ad salutem animorum divinitus comparato, ulla certè capitalior pestis. Neque enim est illa germana charitas, sed motus animi se ipsum, & rerum creatarum speciem, ac pompam amantis. At **Beatus JOANNES-FRANCISCUS** inopem plebeculam, ad Sacramentum Pœnitentiæ non modò admittebat perlibenter, sed ultrò alliciebat. Cùm enim ex voluntariis civium

eleemosinis, ut antea dixi, rebus ad victum cultumque pauperum necessariis, instruetam domi penum haberet, eorum nemini stipem erogabat, nisi prius confidentem audiisset, aut eam saltim lege, ut quamprimum ad se, peccata expiaturus accederet. Ex quo fiebat, ut egentium & mendicorum grege stipatus, continentertum in concione, tum in poenitentiae subfello appareret.

XVII. *Forvens.* Acuebat charitatem mentis ardor incredibilis, qui in vultu etiam emicabat. Nuntiatum est aliquando, plebeium hominem gravissimè agrotare, ac nisi quantocyus accurratur, periculum esse, ne Sacramentorum communione, & Sacerdotis auxilio orbatus intereat. Advolat confestim ad Rectoris cubiculum; docet quibus in angustiis versetur agrotus; orat, exire ut liceat, ac morienti adesse. Rector, quòd tunc fortè domi, ejus operam egeret, aut Sacerdotum alium destinaret, exeundi veniam abnuit. Ille quamquam modestè responsum excipiens, animo tamen vehementer commoveri: dolere vicem hominis, eo temporis ac rerum articulo, ope & solatio destituti; de ejus salute plurimum angere ac cruciari, & ita angere, ut mentis ille æstus ac sollicitudo, fo-

ras in vultum erumperet. Rem observavit unus aliquis amicorum, qui in eum tunc fortè incidit, causamque sciscitatus repentinæ commotionis; heus! inquit, Pater, num paulò deterius vales? Nam insolitus iste oris rubor videtur, aliquam corporis ægritudinem, indicare. Cui ille, explora, amabo, arteriam, & simul brachium porrigit; atque ex pulsu cognoscet, quàm acutâ laborem febrî. Ardebat nimirum desiderio salutis proximorum, ex eoque ardore animi, non dubiâ sanè affinitate, fervebat sanguis ipsæque venæ crebrius, validiùsque micabant.

Qui ad visendos juvandosque ægros tam incenso studio ferebatur, eum certè nec morborum contagio, nec acerbitas retardabant. Mos erat, statutis diebus pauperum casas sordibus, situque horrentes obire; & aliorum quidem inopiam elemosinis levabat, alios jam depositos mortique proximos, sacrâ confessione, ac salutaribus monitis, ad vitæ exitum muniebat.

Anicij, ad suburbium Sancti Ægidij, XIIII. deserto in tugurio, jacebat paupercula mulier, cui os & vultum, cancer, incabialis, exedebat. Infortunium augebat

Animo
sa.

inopia & solitudo; cū diri ulceris aspectus & fœtor, homines etiam robustissimos accessus prohiberet. Quod ubi Pater intellexit, quasi in thesaurum aliquem incidisset, fœminæ corpus animumque curandum suscepit: & stas hebdomadæ diebus, ad eam medicamenta & cibaria deferebat; verbis suavissimis solabatur; confitentem audiebat, nullo unquam suffimento munitus, quod nauseam & fœtorem arceret. Sed neque illum graviorum morborum pericula terrebant.

Sacerdotio recens initiatus erat, eum in Gallia, circa annum hujus sæculi trigessimum, pestifera lues exarsit. In publica calamitate, cū aliorum Religiosorum, tum Sociorum enituit charitas, quorum se multi, pro patriæ civiumque suorum salute, libentissimè devoverunt. Inter cæteros B. JOANNES-FRANCISCUS arduam sibi Provinciam deposcebat; moderatum fores obsidebat assiduus; & quamquam aliis in rebus contemptum se, omnibusque posthabitu optaret, jam tamen ut sibi primas concederent, multis rationibus contendebat. At vota, lacrymæ, preces incassum omnia ceciderunt. Delecti ex omni numero plures, qui præclaro

claro in opere, pestilentiam consumpti, suo loco, inter nostras charitatis victimas recensentur. Ipse ad novam laborum seriem, & longiores ærumnas, divino consilio, nutuque servatus.

Hanc erga proximum charitatem fovebat. augebaturque divinus amor quomodo eius pectus continenter ardebat. In mirabili DEI pulchritudine, sapientiam, bonitate, ceterisque ejus laudibus, suavissimè acquiescebat, easque rebus creatis omnibus longè chariores ac potiores habebat. Flagitiis in DEUM illatis intemè permovebatur; eoque consilia, & labores referebat suos, ut illa aut averteret, aut vindicaret. Si quando in Urbis compita, domo egressus, in homines facinorosos incidere, qui aut obscena, aut contumeliosa in Deum, Divosque verba, & blasphemias effutirent, eos scilicet objurgabat asperius; at si fortè iracundiam æstu abrepti, minus dicto audientes essent, manu amimosè adhibita, cõcercebat. Quo in genere tantum habebat autoritatis, ut cum in trivis similes voces exaudirentur, vicini ac prætereuntes monerent impuros blaterones, nec conticescerent, eorum se nomen ad Beatum REGIS protinè delaturos. At flagrantissimum illud studium impediendi

XIX.

*Charitas erga
DEUM*

omnes in DEUM injurias, nihil luculentius probat, quam opera per tot annos, tantoque labore collocata, in perditis mulierculis ab impuritate avocandis; omni- que, ad isthæc flagitia, aditu nefariis hominibus præcludendo. Præterea cum Divinæ charitatis munus illud præcipuum sit, ut DEI gloriam ubique propositam habeat, hanc ille spectabat unam; hæc animo, rebus in omnibus, observabatur. Et verò quid respiceret aliud in assidua, eum vili plebecula, consvetudine; operosa egentium & rusticorum institutione; difficilimis missionum ærumnis; crebrisque adversantium jactationibus, atque injurijs perferendis.

XX. *Devotio.* Abstrahebat hominem à rebus creatis divinus amor, & orationis usu, DEO conditori, mira suavitate, jungebat. Cœlestium rerum contemplatione maxime afficiebatur; cui diurni laboris subciviva tempora, & cum ea quoque angustiora viderentur, paucarum, ut antea diximus, horarum somno contentus, partem noctis reliquam tribuebat. Nec præclaram orandi consvetudinem, etiam in summis Missionum occupationibus intermisit.

In altissimo Vivariensium montium vertice,

tice, pagus est, qui à situ & regionis frigore, Sancti Boniti-frigidi nomen invenit. Eo in loco dum B. JOANNES-FRANCISCUS consvera Missionis obiret munia, observabat Parochus ubi domestici cubitum diceffissent, solitum illum è cubiculo se se tacito gressu, silentioque proripere; cumque eum curiosius aliquando requisisset, ad templi fores primum offendit. Miratur dilectum, ea tempestate, orationi locum; rogat, urgetque, in cubiculum se recipiat, vires, necessaria quiete, ad labores castinos firmaturus. Cumque nihil obtineret, accersitis domo Templi clavibus, eum intrò in sacrarium ducit; ubi saltèm à pluvia & nive, si fortè ingruerent, atque ab aura nocturna reclus oraret. Hic singulis noctibus, modò erectus in pedes, modò abjectus in genua, modò in vultum provolutus, tandiu rerum divinarum meditationi vacabat, dum lassitudine cogere-
retur, artus longiori vigiliâ defastigatos, brevisopore placare.

Spirabat hæc pietas & orationis studium, in Privatis ejus publicisque sermonibus. Qui enim cum eo seorsum agebant, sentiebant se ejus colloquio, & aspectu, vehementius, quàm ulla aut concione, aut

XXI.

piorum librorum lectione, ad rerum di-
vinarum amorem incendi. Ad plebem
verò dicebat eo pietatis sensu, qui & ma-
gnos concitaret animorum motus, & ube-
res, à cætu universo, fletus eliceret. Quod

*P. Guil.
Paschal.*

unus è Societate, magni nominis con-
cionator, cùm aliquando conspicatus es-
set, exclamasse ferunt prochi! quàm ina-
nes nostras omnes, in expoliendis & li-
mandis concionibus, curas. En quanto
concurtu, & animorum utilitate, inculta
istius hominis Catechesis audiatur, dum
fucate nostræ huius eloquentiæ fructus,
vel nullus est, vel citissimè exarescit? ora-
tionem scilicèt DEUS fortunat illam, quæ
fuerit ad salutem non ad plausum populi;
ad numinis cultum, non ad pompam, &
ingenij ostentationem accommodata.

Cum tanta erga DEUM Religione,
conjunctus erat cultus eximius Sanctissi-
mi Eucharistiæ Sacramenti. Antequam
iniatus Sacerdotio foret, sapius in heb-
domada, & quantum literariæ occupatio-
nes patiebantur, solitus erat cælesti pabu-
lo refici. Sacerdos verò omnem dabat
operam, ne ullis unquam aut itinerum
difficultatibus, aut negotiorum angustiis
impeditus, sacrificandi munus omitteret.

Sanctif-

Sanctissimam DEI Matrem singulari veneratione prosequeretur; ejus cultum junior olim in scholis, & postmodum concionator è pulpito, sollicitè promovebat; varios colendi ritus, & privatim usurpabat ipse, & aliis ingenti studio suadebat. Narrabant certè discipuli, ad optimæ Virginis cultum, & reverentiam, nusquam se acrius incitatos, quàm dum privatim aut publicè, de ejus laudibus dicentem audirent. Præter ceteros autem cælitè, erga Custodem Angelum præcipuo afficiebatur amoris sensu, in cujus mentionem quoties incidisset, totus exilire gaudio videbatur. Et hujus quidem præsidio, ac Virginis Matris ope, B. JOANNEM-FRANCISCUM in illo beatorum animorum concilio collocatum, conjecturam non levem facere licet, tum ex virtutibus modò memoratis; tum ex miraculis inferius recensendis; tum ex communi populorum sensu, non dubio utique Divinæ mentis interprete.

Vix enim è vivis excesserat, cum virtutum ejus, ac sanctimonix fama cepit, è deserta montium solitudine, in finitimas regiones, se longè lateque diffundere. Vere novo, cum primùm liquefcere, ac diffuere

XXII.
Fama
ejus sanctitatis.

re nives incipiunt, ad extremum usque
 autumnum, ad locum tumuli, prærupto li-
 cèt ascensu, maxima omnis generis ho-
 minum multitudo concurrit. Nec tem-
 poris diuturnitate imminui, & langvesce-
 re, populorum pietas visa est. Dum hæc
 in vicinia scribimus, miramur post annos
 quinquaginta, vigere etiamnum loci ce-
 lebritatem; coque in pago, ubi quatuor,
 aut quinque domunculæ videantur, ad
 excipiendos advenas excitatæ, festis inter-
 dum diebus plura hominum millia nu-
 merari. Rem ingenuè, ut captus est gen-
 tis, rusticus designabat. Cùm enim qui-
 dam è nostris, in eum ex itinere incidisset, sci-
 scitatus ab illo est, num ad tumulum Bea-
 ti REGIS, ingens fieret de more concur-
 sus; fit equidem, ait, & quidem tantus,
 ut montium istæ altitudines, atque viæ,
 sub peregrinantium vestigiis, penè subsi-
 dant. Et illi modò seorsum singuli, modò
 instructis in supplicationem agminibus ve-
 niunt; contigitque non semel, huiusmo-
 di supplicantium turmas decem, uno die,
 variis è locis, confecto plurium leucarum
 itinere, convenisse.

XXIII. Advenis autem illis curæ potissimùm
 est, ut post expiatis confessione noxas,
 sura-

sumptumque Christi Domini Corpus, viri Sancti tumulum venerentur, & sepulchrali arenâ cerratim thecas, ac loculos impleant. Metuentes enim loci incolæ, ne finitimæ gentes pio, ut ajunt, furto, è pago sacrum corpus auferrent; inclusum arboris trunco, in modum feretri, excavato, ferreisque circumligato vinculis, sub ara virginis, ad decem, aut duodecî pedum altitudinem, demisere. Parochus interim advenarum pietati, ac votis obsecuturus, collectam è sepulchro arenam singulis dividit; quæ in varias regiones exportata, ad sanandos omnis generis morbos, velut præsentissimum pharmacum, adhibetur.

Neque verò populi dumtaxat, sed primariæ quoque nobilitatis, ipsorumque Ecclesiæ Antistitum concursu B. JOANNIS FRANCISCI tumulus celebratur. Præter ceteros, Eminentissimi Cardinalis Bonzii, ante aliquot annos, spectata nobis pietas fuit, qui nec montium asperitate, nec septem, octove dierum itinere rerardatus, ad ejus sepulchrum, supplicandi causâ se contulit.

Non ità multò post Illustrissimus Hen- XXIV.
ricus Villarsius, Archiepiscopus Viennensis,

sis, in cuius Diœcesi Lalovesius pagus situs est, eodem functus est pietatis officio. Ubi aduentare illum, ac propè adesse parochus intellexit, cum clero, de more, cruce præunte obviam progressus, eum subsequente famulorum equorumque comitatu, in clivum, pedibus nitentem offendit. Præsul venientem ubi conspexit, apage, inquit, optime Paroche! neque enim ego Templum istud tuum, pro potestate inspecturus, sed B. REGIS perpetuus cliens, atque ob receptam ejus patrôcinio valetudinem, voti reus accedo. His dictis, viæ insistit, montem superat, & peractis ad sacrum tumulum mysterioris, votum lætus exolvit.

XXV.

Huc quoque orationis gratiâ se contulit D. Daniel de Cosnac tunc Episcopus Valentinus, nunc Archiepiscopus Aquis Nominatus, & collatâ in Templi ornatum liberali stipe, novendiales pro se preces & complura sacra faciendâ curavit. Adfuit itè non semel D. Armandus de Bethune Episcopus Aniciensis, ex singulari sua in DEI famulum reverentiâ, quem sanctum nuncupare solitus est, & cujus pictam tabellam, in religiosissimo cubilis recessu collocatam, summo in pretio habet. Mihî

Mihi quoque nuper, dum in vicinâ degerem, Illustriſſimi Champinius & Montmorinus, Valentinus ille, iſte Dienſis, Epifcopi designati, multis ambo mihi nominibus colendi, in certum tempus condixerant, ut eos ad Beati viri tumulum comitarer. Verùm Parisios ſubitò à Rege, ob publica negotia evocati, rem in tempus aliud diſtulêre. Probat interim hæc eorum, erga DEI famulum, voluntas, præclaram de ejus ſanctitate opinionem.

Ad privatam accedit publica Provin- XXVI.
ciarum exiſtimatio. Inprimis ampliffima Occitanix comitia, ejus ſanctimonix fama, & flagrantibus populorum ſtudiis permota, cæleſtes ipſi honores à Sede Apoſtolica impetandos ſoleni decreto ſtaruerunt; quod ſanè decretum quàm honorificum ei fuerit, è nobiliſſimi cætiſ dignitate liceat æſtimare.

Nempe conveniunt ad iſthæc comitia, Archiepiſcopi, & Epifcopi duo ſupra viginti; Barones totidem; quo nomine Duces. Marchiones, Comites, Vice-Comites. alique Nobiles, qui ditionum ſuarum prærogativâ, ſuffragii jus in Comitibus habent; deinde legati à primariis civitati-

bus

(94)

bus Consules, supra quadraginta. Tribus enim illis, ut vocant Provinciae ordinibus olim lege concessum, cum Occitania regno Francico adjuncta est, ut quotannis in comitia convocati, de iis deliberarent, quae ad Provinciae commoda pertinerent. Ad eum itaque catum, cum anno millesimo sexcentesimo, septuagesimo octavo, Eminentissimus, quem supra memoravi, Cardinalis Bonzius, Archiepiscopus Narbonensis, eoque nomine, Praefes perpetuus comitorum, de B. REGIS sanctimonia, ac miraculis retulisset, quem praeterea eorum esse civem, & in eadem Provincia natum diceret; uno omnium ordinum consensu, in publica Comitiorum acta relato, decretum est, Romano Pontifici supplicandum, ut eius memoriam, coelitum honore, ritu Catholico, consecraret.

Cum autem eam sanctitatis famam, DEI famulo potissimum conciliarint frequentia Miracula, in ejus gratiam à DEO patrata, placet eorum nonnulla, paulò accuratius recensere.

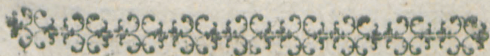

VITA

V I T A

B. JOANNIS-
FRANCISCI
REGIS.

LIBER TERTIUS.

MIRACULA.

IN primis, omnibus Christianis exploratum est, nullo validiori argumento probari hominis cuiuspiam sanctitatem, quàm miraculis, à DEO optimo maximo, eius gratiâ, ac deprecatione, patris.

tratis. Fatemur siquidem omnes, vera
 germanaque miracula à DEO solo effici
 posse, cum videlicet nullo prævio appa-
 rata, adhibitis etiam causis ac qualitati-
 bus dissentaneis, puta, exiguo pulvere, li-
 gneâque, aut papiraceâ imagine, mirabi-
 les subitæque fiunt morborum curatio-
 nes, quæ omnium oculis patent, ac diu-
 tissime perseverant. Cum enim hæc
 omnia superent vim, ac solertiam Ange-
 lorum, & Daemonum, aliarumque cau-
 sarum naturalium, quæ nec formam cor-
 ruptam instaurare, nec alienis ac minimè
 idoneis instrumentis efficere quidquam
 possunt, ad DEUM certè naturæ autorem
 confugere necesse est, qui nonnullarum
 rerum efficientiam propriam sibi esse vo-
 luit, nec eam prorsus naturalibus causis
 impertiit.

II.

Adde miracula, ut DEI opera, ita vel-
 ut ejus vocem ac sermonem esse; hoc est,
 solitum illum ut verbis, ita Miraculis, su-
 am mentem mortalibus aperire. Quem-
 admodum enim homines, intimos animi
 sensus, verbis aut signis, ita DEUS sua
 mentis cogitata, tum verbis; tum signis
 mirabilibus patefacere solet, atque exte-
 rius indicare. DEUS, inquit Augustinus,

Mira-

Mirabilibus operibus loquitur. Ex quibus Ep. 49.
 perspectum est, DEUM Optimum sanctissimumque, ut mentiri & falsum dicere prorsus nequit, sic neque miracula patrare posse, ad errorem, & fraudem hominibus svadendam.

Atenim illustria planè ac sincera fuère miracula, quibus DEUS B. JOANNI-FRANCISCO REGIS, de quo nunc scribimus, & populorum fiduciam, & sanctitatis conciliavit famam. Nam easdem omnino notas, eademque præferunt veritatis insignia, quibus exploratissima quæquæ Ecclesiæ Christianæ miracula vulgò nituntur. Ut enim istis fides adjungitur ex probitate, sapientiâ, & multitudine testium, qui ea, aut suis ipsimet oculis usurparunt, aut ab aliis accepta, posterorum memoriæ prodiderunt: ita illorum testes vivos plerisque, ac præsentem producimur, qui & majori integritate ac modestiâ præditi sunt, quàm ut possint, orbem Christianum, in fraudè inducere.

Iuvat è multis pauca seligere. Dixi pauca de multis. Nam Claudius Brozus olim sexaginta collegit, ac Typis edidit. FRANCISCUS deinde Crexius addidit quinque supra viginti. Ex quibus omnibus,

H

visum

visum est nonnulla dumtaxat attingere, aliaque simul adjicere, quæ recentiori memoriâ contigere.

III. - Dysenteriam dudum laborabat puella Aniciensis, & jam sanguine ac viribus exhausta penè deficiebat; cum ægram, de more, B. JOANNES-FRANCISCUS invisit. Ergo frequentia tormina, ac deliquia miseratus, hortatur, ut certa cuipiam cœlitum vota faciat, ejusque adhibito nomine, à DEO Optimo Maximo, sanitatem exposcat. Illa, seu quod revera jam sapius vovisset, sive ex ægritudine paulò morosior, respondet, plura abs se vota suscepta, nec DEO visum hæctenus, illis favere; vitam quidem ac salutem suam in ejus manu positam esse; at ratum sibi fixumque, ad eam servandam, nullum amplius votum nuncupare. Cui Pater, at non gravaberis, inquit, oratiunculam recitare, quam, ego subiicio. Et simul voce præit orationem, quam, magno pietatis sensu, puella prosequitur. Absoluta precatone, domo abscedit. Redit postridie manè, sciscitaturus uti ægrota se haberet. Vix cubiculi attigerat limen, cum puella exiliens gaudio, ah Pater! exclamat: & ille rem suspicatus, manu silentium

tium imperabat, ne socius in Collegium
 redux auditum miraculum indicaret. Pu-
 ella nihilominus pergit, ah Pater! subitam
 morbi curationem DEO planè, tibi que
 acceptam refero. Ex quo enim simul o-
 ravimus, hæsit omnis fluxio sanguinis; fe-
 bris ardor resedit; noctem traduxi placi-
 dissimam, sic ut nullæ prorsus videan-
 tur morbi reliquæ superesse. Accurrunt
 extemplò, domestici, & puellæ testimo-
 nium omni asseveratione confirmant. Pa-
 ter levi rubore suffusus, gratias DEO
 actis, plaudentium se ac gratulantium of-
 ficiis, quàm citissimè subtrahit.

Puellam alteram, apud se peccata confi-
 teri solitam, cùm aliquandò ægotantem
 adijisset, omni sensuum usu destitutam,
 ac planè depositam offendit. Aderat Me-
 dicus, affirmabatque, vix, ad duas tresve
 horas, vitam ac spiritum superesse; nec
 porrò magis opportunam accidere, eo re-
 rum articulo, Sacerdotis quàm Medici
 operam; cùm Puella omnino audiendi
 sensu careret. Pater, qui puellæ virtu-
 tem perspectam habebat, ejusque indu-
 stria ad varia pietatis operà utebatur ad-
 jacentis conspectum ingemuit, & cogna-
 torum turbâ secedere tantisper jussit, so-

IV.

2.

*Aegra
 deperita
 subito
 convales-
 cit.*

lus ipse cum socio, in cubiculo substitit.
 Hic effusus in preces, pro aegrotæ incom-
 lumitate, DEO ardentissime supplicat.
 Mox veluti afflatus numine, surgit in-
 pedes, ad cubile accedit, correptaque pu-
 ellæ dexterâ, maecte filia, inquit, jubet
 DEUS ut valeas; longius ille tibi curri-
 culum pœnitentiæ, vitæque concedit.
 Puella quasi somno excitata attollit ocu-
 los Patrem appellat, & quid circa se aga-
 tur, interrogat. Ille ad Medicum & do-
 mesticos regressus, revisite, inquit, aegro-
 tam; nunc mihi quidem videtur melius-
 culè se habere: intereaque; dum accurri-
 tur, domo celeriter se subducit. Medi-
 cus in opinato casu obstupefactus, mira-
 tur & rationis & sensuum compotem,
 ac febris planè carentem; miraculum lon-
 gè latèque, voce, ac litteris celebrat, af-
 feritque B. JOANNIS-FRANCISCI oratione, plùs
 uno temporis momento, quàm, per dies
 plures,, sua medicinæ arte perfectum. Sed
 nec ipsimet defuit cælestis Medicus qui,
 ejus gratiâ, aliorum vulnera morbosque
 sanabat.

V. Pergebat, hiberno tempore, ad statio-
 nem missioni constitutam; & validus, ut
 Tibia fra-
 cta ipsiq; in montibus assolet, spirabat ventus, via-
 que

que circum omnes gelu & glacie rgebant, *B. Regis*
 Ille baculo nixus, contra vim turbinis *repente*
 obluetabatur; cum lubrica glacie falente *sanatur*
 stigium, supinus corruit, tibiamque ex
 lapsu repente confringit. Nullus aderat
 in ea solitudine Chirurgus, qui ossium fru-
 sta suo loco reponeret; & Patrem non
 tam doloris acerbitas, quam longioris cu-
 rationis metus, ac tedium, injectaque
 missioni mora sollicitum habebant. Er-
 go fiducia in DEUM singulari fretus orat,
 vel malo, si videatur, medicinam afferat,
 vel ad tolerantiam, vires animumque con-
 firmet. Precaioni annuit DEUS; nam
 ea absolutâ, ossium fragmenta in suam
 sedem ita cœaluere, ut socius vix suis at-
 trectantis manibus, vix oculis crederet.
 Ipse erectus in pedes, viam duarum leu-
 carum itinere, mirâ alacritate prosequitur;
 atque ad locum destinatum ubi pervenit,
 non ad hospitium, sed gratias DEO actu-
 rus, in Templum rectâ contendit. Pa-
 rochus, quid acidisset certior factus, ad
 eum venit, confitentibus, qui jam accur-
 rerant, audiendis intentum; nec nisi post
 multam cunctationem ac moram, do-
 mum abducit. Hic tibiam rursus di-
 ligenter explorat, & sanam omnino inte-
 gram.

gramque offendit. At B. JOANNES-FRANCISCUS tanti beneficij memor, omnes subinde itinerum labores atque molestias subibat alacrius, cumque ab amicis interdum moneretur, eas ut aliquantulum mitigaret, aiebat isto se tibiæ sanatæ miraculo, doctum, quid DEI causâ tolerandam sibi quantum esset in eius præsidio, spei ac fiduciæ collocandum. Cuius certe Voreensis Sacerdos ætate & sapientiâ gravis, ita se ab ipso met B. REGIS audisse juratus duobus è nostris affirmavit; quorum unus rem scripto sincerissimè prodidit, alter mihi, eodem omnino fide, narravit. Alterius generis est quod adjungo.

VI. Mos erat ad rusticanas missiones proficiscenti, corrogatam frumenti copiam, unum in locum congerere; ad levandam, absente se, egentium & mendicorum inopiam. Anicii suam illam annonam, ingenti arcâ, reconditam, in ædibus scribæ viri honesti collocarat; ejusque procuratori, matronam notæ pietatis fideique, præfecerat. Ubi in Collegium rediit, magnus ad eum fit, de more, concursus medicorum stipem flagitantium; quam ut ipsis, consveta benignitate, largiretur, annonæ

4.
Frumentum in
horreo
multiplicatū.

nonæ curatricem extemplò vocari jubet. Adest mulier, pernegatque vel unum tritici granum, micamve panis sibi suppeterè; horreum ait prorsus exhaustum, ac com meatum porrò aliunde pauperibus conquirendum. Cui Pater, vide sis, inquit, an ritè introspexeris omnia? rem ambo simul exploremus. His dictis, pallium induit, seque in viam dat, fæminâ subsequente. Postquam domum ventum est, clavim expedit mulier, arcam reserat, & tritico refertissimam obstupescit, optimè conscia clavim se nemini mortalium tradidisse. Pater hanc DEI, in pauperes, providentiam aliàs non semel expertus, suam exinde, erga optimum Parentem, fiduciam auxit.

Prophetiæ dono non caruisse, docent quæ de præviso obitûs tempore superius diximus. Eiusdem generis alia plurima memorantur, è quibus unum aut alterum duntaxat excerpfi.

Ibat Valentiam Delphinatûs, optimus adolescens Marcellinus Furnellus; dumque Velaunos montes peragraret, fortè incidit in Beatum REGIS, magnâ sibi familiaritate conjunctum. Post mutua salutationis officia, sciscitatur ex eo Pater

VII.

5.
*Prophe-
tia do-
num.*

1. *Præ-
dictio.*

quod via duceret, quæ consilia agitaret.
 Et ille, in studiis, inquit, Juris Civilis aliquot jam annos verſatus, Valentiam pergo, in ea Academia, Doctoris Lauream accepturus. Bene habet, ſubjicit Pater, at deinde quid cogitas? cogito, ait, matrimonium, quod mihi commodiſſimâ ſanè conditione proponitur. Hic Pater, oculis humi aliquandiu defixis, Doctoris, inquit, tu quidem gradum, ad conjugium minimè aſſequeris. Longè aliud de te Divino numini conſtitutum; nam huic noſtræ Societati daturus es nomen, quam tuis, ut ſpero, virtutibus, ac concionibus illuſtrabis. Neque dicto abſuit fides. Exortæ ſubinde tricæ, ac contentiones, cæpta de matrimonio conſilia diſturbarunt; & Juvenis ſalubriora ſectatus, abjectâ omni rerum humanarum ac ſæculi curâ, non ità multò poſt ad Societatem acceſſit. Ac ne vaticinatio vel minimum falleret, hominem poſtmodum in celeberrimis Galliæ Templis maximo concuſſu & plauſu concionantem audivimus; & cùm Parisios quoque vocaretur, in ipſo proſpectu itineris, mors immatura penè in flore ætatis oppreſſit. Ipſe porrò ut viri DEI ſanctitatem extolleret, expertum probatumque ſibi referebat oraculum. Pu-

Puellam honestam & gravem, consilio- VIII.
 rum suorum adjutricem, multis aliquan- 2. *Præ-*
 do precibus orabat, ut ad certum chari- *dictio.*
 tatis opus operam de more conferret; &
 illa seu metu, seu tædio victa, paulò con-
 tumaciùs, abnuebat. Tum Pater conje-
 ctis in eam oculis, siccine, inquit, filia,
 hac meam postulationem precesque re-
 pudias? At erit aliquando tempus, cum
 tu amicorum & consilii inops, ad meam
 confugies, opem, neque ego certè, eadem
 istâ duritiæ, tua vota rejiciam. Nec
 falsa vaticinarum eventus, docuit. Eo e-
 nim, post breve tempus, extincto; per-
 diti homines, qui puellam eo nomine
 pessimè oderant, quòd in abducendis, à
 nefario quæstu, meretriculis, Patrem olim
 egregiè adjuvisset, jam ab omni metu
 soluti, pugnis & calcibus irà contundunt,
 ut ex dolore, & ictibus diutiùs ægrotar-
 ret. Cùm itaque ex diuturno morbo
 langueret, nec ulla medicorum industria
 levamentum afferret, demum venit in men-
 tem ad Patroni optimi tumulum se con-
 ferre, jam, ab ipso exequiarum tempore,
 populorum celebritate, & pluribus Mira-
 culis inclitum. Hic voto ritè persoluto,
 præsentem ex ejus patrocínio sensit opem;
 còque

de caelis adjuvante, ex ægritudine, & doloribus illico confirmata, domum incolumis remeavit. Quo vel unò casu non obscure significatur, B. JOANNEM-FRANCISCUM plura simul in posterum præsensisse; nempe & virginem illam plagis olim male mulctandam; & se brevi moriturum; & suum demortui sepulchrum, frequentibus prodigiis, hominumque concursu, ac multitudine celebrandum. Et quoniam earum rerum incidit mentio quas, ad ejus tumulum, mirabiliter DEUS effecit, juvat paucas è multis ordine recensere.

IX.

6.
*Febris
quotidi-
ana su-
bita cu-
ratio.*

Vitalis è pago Sancti Boniti, assiduâ molestâque feбри, plures jam menses, laborabat. Cùmque frustra tentatâ consumptaque Medicorum arte, febrilis æstus, stans temporibus, constanter crebroque recurreret, statuit demum ad B. REGIS tumulum, è vicinia, remedium petere, quod remotiores alii, impensis majoribus, plurimumque dierum itinere, quærerent. Itaque moræ impatiens jabet se in jumentum imponi; & quoniam ex morbi longinquitate, corpus ita extabuerat macie, ut in equo hædere vix posset, adjuncti duo valentissimi famuli, qui nutantem exciperent,

perent, & brachiis hinc inde fulcirent. Eo comitatu, Lalovesium advectus, adstantium manibus in Templum inducitur. Hic genibus sepulchro adrepens, humili deprecatione, multisque lacrymis, Beati Viri præsidium, & pias, apud DEUM, preces exposcit. Dum maximè ferveret supplicantis oratio, sensit vim benignam ac salutarem per membra diffundi, languorem abscedere, & vires pristinas excitari. Gratiis DEO, Sacramentorum Communione, suppliciter actis, Templo egreditur; atque ut acceptum beneficium illustrius foret; amoto, quo vectus fuerat equo, domum, tribus omnino leucis distantem, pedes, singulari alacritate, repetiit.

Henrico Mauro Tensani, apud Velanos, Judicis vicario, dolore, per duos annos, acerbissimo ita debilitata, obtusaque fuit oculorum acies, ut præter malignam lucem, planè nihil; non alba, non atra discerneret. Cæcitatem solabatur suam, excipiendis adeundisque amicis, quorum unum cum aliquando invisisset, fido famulo itineris duce, in reditu Lalovesium divertit. Templum ingressus, ut sacrorum mysteriorum perceptione, viri
DEI

X.
7.
*Cæco
Restituitur
visus.*

DEI patrocinium sibi conciliarer, ad multam diem, Pœnitentiæ tribunal obsedit; sed advenarum turbâ, & multiplici supplicantium cœtu, Sacramento exclusus, re infectâ, discedere cogitur. Infortunium auxit, quod in digressu, videndi sensum omnem ita amiserit, ut ne ipsam quidem lucem internosceret; seu viarum & caloris æstus, seu vapor è crassiori multitudinis halitu excitatus, vim luminis prorsus extinxerit. Domum redux, dies noctesque, flebiliter querebatur, quod sua erga B. REGIS observantia sibi nihil admodum profuisset; & in eo loco, ubi ægri plurimi incolumitatem, & pristinam valerudinem reciperent, ipse operam atque oculos perdidisset. His tamen pressus ærumnis, adduci non potuit, ut vel de præstanti cœlestis animæ, apud DEUM, gratiâ; vel de eximia, erga se, charitate diffideret. Forsan, ajebat, DEI famulo minus gratum accidit, quod suum adtumulum, casu magis quàm consilio venerim; nec Sacramentis, de more, divinum propitiaverim Numen? Juvat ergo nova peregrinatione, hanc qualemcumque negligentia culpam eluere. Cùm, nocte quadam, huiusmodi cogitationum æstu

actu vehementius jactatus esset, manè,
 ubi illuxit, luminis, ut olim, fulgor ali-
 quis micare oculis videbatur. Eo augu-
 rio, in spem excitatus visus recipiendi,
 equum continuò sterni jubet, seque ad
 Patroni optimi sepulchrum, sinè mora
 deduci. Quò simul atque pervenit, sacros
 cineres veneratus, nihil antiquius habuit,
 quàm ut ad Pœnitentiæ primùm, deinde ad
 Eucharistiæ Sacramentum accederet. Ecce
 autem, inter ardentissimas preces, deter-
 gi oculorum aciem; aperti oculos; discuti
 sensim caliginem; & res omnes coram
 positas clarissimè apparere. Vix sui com-
 pos precatorum libellum postulat, expe-
 ditè perlegit, & minutissimos apices in-
 tuetur. Nec mora, gaudio exiliens, &
 stupore simul, ac religione perculsus,
 Templo excedit, & miraculū ipse, & circū-
 fusa multitudo omnis exclamat. Rem
 multorum hominum testimonio, actis-
 que publicis confirmatam, ab ipsomet
 Mauro audivit Claudius Broæus qui B.
 REGIS miracula collegit primus, typis-
 que vulgavit.

In eodem oppido Tanfo, anno hu-
 jus sæculi quadagesimo septimo, rem-
 pore verni jejunii, conciones habebat P.

Ber-

XI-
8.

P. 107

paraliticus Bertrandus Bochetus, qui in procuratio-
natur. nem Missionis, huic nostro B. JOANNI-
 FRANCISCO, non minori sanctimonie fa-
 ma successerat. At eum, feriâ sextâ ma-
 joris hebdomadæ, peccata confessione
 expiaturus accessit duodenis puer, qui
 tibiis captus ac debilis, non nisi subalari-
 bus nixus baculis, tribus ab hinc mensi-
 bus, gradiebatur. Miratus acre ingeni-
 um, optimamque pueri indolem, eius vi-
 cem ingemuit, ratus ad liberales discipli-
 nas perdiscendas apprimè idoneum, nisi
 incommoda valetudo, & cassus iste fra-
 ctusque incessus obstarent. Cùmque illud
 ipsum obviæ pueri matri, sub vesperum,
 significasset; audio, inquit illa, optime P.
 Lalovesium te, post festa Paschalia, pro-
 fecturum; rem facies utique dignam tua
 pietate, si ad tumultum Sancti Patris, ita
 vulgò dicebatur, pro Filioli huius mei salute,
 divinâ Hostiâ litare volueris. Ille ma-
 tris charitate ac fiducia delectatus, quod
 peteret, effecturum se, prolixè recepit.
 Neque irrita sanè fuit mulieris fides.
 Die Mercurii proximè sequenti, dum in
 Templo Lalovesiano, idem Sacerdos ad
 aras faceret; puero procul absenti deflu-
 unt subito axillares bacilli; crura & tibiæ
 expli-

explicantur; ipseque pedibus, stupente o-
 mni circum familia, valens vegetusque
 insistit. Ubi P. in oppidum rediit, piæ ma-
 tronæ venit ad ædes, de puero sciscita-
 turus; cùm, ecce, ille repentè, in ipso do-
 mûs vestibulo, exiliens, gestiensque oc-
 currit; adest mater, & domestici simul
 omnes fidem Miraculo adstruentes. Ad-
 miratione obstupefactus percontatur ex
 illis, de modo & tempore subitæ curra-
 tionis; atque ex horarum ratione planè
 comperit, eo ipso temporis momento con-
 tigisse illam, quo rem ipse divinam pro
 puero faciebat. Casum sanè mirabilem
 suis usurpatum oculis, narrabat vir ille
 gravissimus, qui mihi quidem unus in-
 star est plurium testium, ob singularem
 sapientiam, modestiamque, domi forisque
 perspectam. Nam præter cæteras virtu-
 tes Romam ad Ordinis comitia destina-
 tus, mox designatus Provincialis, munus
 utrumque rejecit, ne aliquandiu inter-
 missa animorum cura consenesceret, eò-
 que intervallo, res Missionis publica de-
 trimenti aliquid pateretur. Quæ porro
 homini tantæ prudentiæ, ac pietatis, men-
 tiendi causa subesset? Quod subjicitur
 tamen, illustrius est, ac longiùs latiùsque
 vulgatum.

XII. In confiniis Velauniarum ac Vivariensis
 9. *Puelle
 paraly-
 tica in-
 signis
 curatio.* Provinciae, Vanoscum pagus est, quem
 anno huius saeculi septuagesimo secundo,
 Claudius Percius Tabellio Regis incolebat.
 Huius filia Joanna annos nata quinque &
 viginti, ab initio Quadragesimae, variis
 gutturis primum, humerorum deinde,
 renumque doloribus vexata fuit; donec in
 pedum malleolos supra modum, intumescentes
 vis tota morbi, ac vitiosi humoris incubu-
 it. Acciti est vicinia Medici, Chirurgique
 in levanda mitigandaque morbi acerbita-
 te, per quatuor omnino menses, artem
 & operam posuere; at difficili adeo irri-
 taque curatione, ut contractis etiam, hu-
 moris acrimonia, nervis, tibia profus ad-
 haeresceret cruri, Cumque haec calami-
 tas omnium gravissima videretur, adhi-
 bitum continuo medicamentorum genus
 omne, fomenta, olei, balnea, ad molli-
 endos restituendosque nervos; sed labor
 omnis frustra susceptus. Puella itaque,
 & suo iam periculo docta, & a Medi-
 cis discrete praemonita, morbum nullam ho-
 minum arte, sanari posse, statuit ad caele-
 stem B. REGIS opem, praesidiumque con-
 fugere; Verum, seu fides supplicantis
 aliquantulum vacillaret, seu DEUS mor-
 bum

bum ingravescere pateretur, quo suam
deinde vim ac solertiam luculentius pos-
set expromere, preces tunc quidem ac
vota omnia in irritum cecidère. Nam
neque vis morbi remisit, & mense Julio
anni septuagesimi tertii, proximè sequentis,
frequentibus epilepticis motibus jactata
fuit, qui ibi demum, ineunte Augusto,
quievère, cum tibia lava distorta jam, con-
tractaque foret dextra, situ planè opposito,
ita rigere cœpit, ut arida prorsus atque
immobilis permaneret.

Sub finem ejusdem mensis, rursum effer-
vescente illâ membrorum jactatione, den-
tes mordicus constricti; offusa oculis cali-
go; & lingua ad ipsas gutturis angustias
penè detrusa. His arumnis per triduum
conflictata, ad vitæ extrema devenerat,
nec tamen demittebat animum, aut sin-
gularem, erga optimum Patronum, fidu-
ciam contrahebat. Balbutiebat identidem
pauculas voces, quæ ejus nomen sonare
videbantur. Quod cum unus ex circum-
adstantibus observasset, succlamat in aurè,
velletne B. REGI votum, de se, aliquod
fieri; illa, leni risu, ipsoque capite protin-
nùs annuit. Nec mora Lalovesium pro-
fectus puellæ frater natu major, divinum

pro ea sacrificium fieri curat; ipseque præmissis ritibus jeiunio, susceptoque Christi Corpore, piæ sorori, viri DEI patrocinium atque opem exorat. Et profuit ægrotæ peregrinatio. Ante enim quam Juvenis rediisset, expedire verba cœpit; nec ita multò post, membrarum jactatio conquievit; atque anniversario demùm nascentis Virginis die, reddita pœnitens oculorum ac lucis usura. Sed cùm iis initiis curationis beneficium constitisset, parentibus præpropere visum est, humanâ arte perficere, quod solertissima DEI manus mirabiliter inchoasset. Vocatus Chirurgus spem faciebat molliturum se nodos geminos, quibus dentes ita comprimebantur, ut in os cibus inferi vix posset; at perversa medicamentorum vi planè contigit, ut renovatâ vehementi illa membrorum collisione brachium dextrum adhæserit pectori, ac renibus interioribus compulsis stomachus uno fere intumuerit palmo.

In hac tanta calamitate, recurrebat animo perfecta jam sibi, expertaque charitas, ac pietas Beati REGIS; cujus suavissima recordatione excitata, statuit demum, abjecta omni medicorum arte, non alterius

rius certè quàm ejus salutarem manum, atque auxilium ad malorum solatium, adhibere. Vocat extemplò Pontivianum Sacerdotem, quo tunc ad confessiones utebatur, rogatque ut postera die, divinum pro se sacrificium faciat, voveatque, suo nomine novena sacra, & peregrinationem ad Patroni optimi sepulchrum, ubi primùm dolorum acerbitas aliquantum remisit. Vix ille votum conceperat, cùm mitigati dolores subitò quiverè. December erat, & parentes religioni ducebant agram puellam itineri, eâ tempestate, comittere; sed assiduis, per mensem unum, precibus fatigati, initio Januarii, in lecticam imponunt. Toleratâ, nullo incommodo, vehiculi jactatione, ex eo primùm valetudinem sperare ausa, deque affutura sibi cælesti ope certissima ominari. Et verò hac ipsâ nocte, admoveri sibi sensit geminas manus, quæ renes ac detumescentem stomachum, in pristinam sedem situmque reponerent.

Die sequenti, quæ Epiphaniæ festo XIII. præluxit, novendialia sacra, ex voto, celebrari cepta. Delata in templum puella præsens mysterio aderat, cùm ecce, I 2 dium

dum Hostia salutaris attollitur, brachium, quod pectori adhærebat, ab eo repente sejungitur, ita molle ac flexibile, ut facillime sequeretur quocumque illa torqueret. Sub vesperum, dum loci parochus cum ea de rebus divinis colloquitur, dextera tibia dudum exsucca & rigida, molli sensim visa est, ac vitali spiritu & calore perfundi. Ergo, pede uno jam ad insistendum idoneo, famulam vocat, & subalares baculos deferri jubet, quibus innixa quamquam nox immineret, venit in templum. Ad sepulchrum admota, vix sacram arenam tetigit, cum sinistra tibia contorta incuruâque, aliquantum à crure divellitur. Postera die Epiphaniæ sacrâ, ac rursùm sequenti, dum subiimis Hostia, populo, de more, adoranda proponitur, ampliùs extendi, & sensim restitui visa est; ac postridiè manè, in medio quoque sacrificio, cum ipsa viribus & animo defecisset, in pristinam formam planè reducitur. Die demùm alterâ, novendialium quintâ, interim dum sacrum celebraretur, puella rursùm deliquium passa est, ex quo priusquam excitaretur, solutus dentium rigor; & geminus, quo maxillæ comprimebantur, nodus evanuit.

Vix uspiam certè, uno in corpore, major varietas, multitudoque morborum vix felicior promptiorque curatio. At ne fides eventus, ad Christianam pietatem, & memoriam posterorum insignis, vel nutaret, vel sensim deficeret, loci Parochus ab Archiepiscopo Viennensi, libello supplici, postulavit, ut de recenti Miraculo, ritè juberet inquiri; Præsul cause æquitate permotus, rem totam ad Franciscum Gaiotum, suum in foro Metropolitano, Vicarium judicem delegavit.

Ille, sub finem Februarii, Joannam puellam, ejusque Patrem Annonæum accersit; simulque vocat ad se Chomellum ac Moninum, solertes & industrios medicos, qui agrotanti nuperrimè medebantur. Et istis dicto priùs, ad Evangeliorum eodæcem, Sacramento, disertè pronuntiant, puellam per biennium integrum, irritò labore curatam abs se; morboque, quibus ad singulos ferè corporis partes vexabatur, sibi plane insanabiles vises; cumque jam incolumis & salva compareat, se omninò adduci ut credant, eam non nisi, Miraculo ac Divinâ ope, sanatam. Id ipsum affirmant Costerius, & Martinetus peritissimi ambo Chirurghi, quorum

ille in itinere, ægrotae adjutor & comes, rei totius testis ac conscius fuit, alter quamquam sectâ Calvinianus, amplissimum nihilominus mirabili curationi testimonium tribuit. Vicarius Annonæ Lalovesium profectus, adstante Parocho, ac Religionis Prætoze, nonnullos Sacerdotes, & Laicos, ad dicendum testimonium vocat; cùmque illi, unâ omnes voce consentirent; miraculum tot veritatis notis illustre, publicis tabulis ritè consignat. Jam verò è sepulchro Beati Viri, ad vicina quoque loca, ejus virtus præsidiumque manavit.

XIV.

10
*Hernia
curatio*

Joannes Gaspar Montereymarus civis Aniciensis, inter suos honestissimus, è laxatis atque effluentibus intestinis gravissimè laborabat, jamque hernia, sensim duorum annorum spatio coalescens, in eam molem accreverat, quæ crassitudinem humani capitis, & lapidis duritiem imitaretur. Adhibiti in consultationem clarissimi Medici, remedia varii generis dixerant; quibus cùm nihil efficeretur, omninò pronuntiant desperatam valetudinem, morbumque inmedicabilem esse. Destitutus æger Medicorum auxilio, in cælum oculos & animum convertit
cùm-

cumque alios cælitè, tum Beatum REGIS implorat cujus recens adhuc in eâ civitate, virtutum memoria, nomenque florebat. Sed finem itaque Septembris anni millesimi sexcentissimi septuagesimi tertii, voveret ad ejus tumulum peregrinaturum se, si morbo isto, istisque doloribus levâri, DEO bene propitio, contigisset. At nihil tunc quidem seu voto, seu precibus impetratum: dolores contra majorem in modum augeri, hominemque acerbius torquere. Perseveravit ea corporis & animi ægrotudo per quatuor omninò menses, ad diem quartam & vigesimam Januarii proximè sequentis. Eo die cum in domesticorum coronâ sederet ad ignem, solito acerbioribus vellitatus, heus! charissimi, exclamat, de me prorsus actum est, nisi hanc doloris acerbiteratem mitigaverit DEUS. Sentio parandum discessum, resque animæ ac familiæ quantocius componendas.

Percussus eâ voce Franciscus decennis puer, qui in Collegio Societatis, Grammaticæ studebat; quin, ait, B. REGIS in auxilium vocas, tuamque salutem ejus præsidio ac fidei, concepto quoque voto committis. Celebratur ejus sepulchrum

quotidiana penè rerum mirabilium effectione; & noster in schola Magister narrabat hodie manè, de puella Percia pedibus & brachiis debili, morbisque pluribus implicata, novendiali ad eum locumstatione, nuper miraculo sanata. Peregrinationem, inquit ager, ante aliquot menses, ad sacros Beati Viri cineres, voveram, sed votum ne redderem, morbi hujus magnitudo prohibuit. At DEUM Sanctissimè testor, quantumcùmque se dolor intendat, quamprimùm iter ingrediar votumque ritè persolvam. Et simul surgit è foco, atque ad lecti angulum accedens, in genua sese abijcit supplex. Ecce autem dum summo ardore animi votum instaurat, ingens illa herniæ moles subitò liquefcit ac solvitur. Ille dolore simul & pondere levatus, miraculum exclamat, uxorem & liberos vocat, detumuisse suam illam herniam planè confirmat, jubetque; ut illicò procumbentes DEUM tanti beneficii autorem, humili prece, gratoque ac libenti animo venerentur. Accititur ex templò Gorardus Chirurgus, qui cùm curationem pridè desperasset, re demùm diligentissimè explorata, dilapsum prorsus tumorem omnem,

omnem & vim DEI mirabilem, ac fo-
 lertissimam manum agnovit. Sparsus per
 urbem, perque Provinciam rumor movit
 Illustrissimum, quem supra memoravi,
 Armandum Bethunium Aniciensem Epi-
 scopum, non sapientiâ minùs & eruditio-
 ne, quàm natalibus clarum, ut Joanni
 Blanco Vicario suo rei totius cognitio-
 nem daret. Ille auditis seorsum Medi-
 cis, aegroto ipso, ac familiâ universâ mi-
 raculum probè testatum in acta publica
 retulit; mox etiam ut Typis ederetur è re
 christiana existimavit. Aeger verò, brevi, è
 longa macie & imebecillitate corporis recrea-
 tus, peregrinatione ad Patroni optimitu-
 mulum suscepta, votum, intra paucos
 dies, lætus ac sospes exolvit.

Habitabat ad Sanctum-Jaram, Velau-
 nis in montibus, vir nobilis Joachimus
 de Gazelles, cum uxore Jzabella Angeli-
 ca de Rouffillon, spectata, in iis locis, pie-
 tatis, ac prudentiæ fœminâ. Cùm autem
 Angelica post cœnam aliquando, in cir-
 culo domesticorum, lanam è colu duce-
 ret, fufum digitis repentè dilapsum in pa-
 vimenti rimâ defigitur. Illa fufum ce-
 lerrimè manu prosequens, erectam in cu-
 spidem incurrit; & simul, magno dolo-
 ris

XV.

II.

*Manus
 grandi
 vulnere
 perfora-
 ta.*

ris sensu, palma perfoditur. Affurgunt illicò circumfidentes famulæ, fusum manu extrahunt, sanguinem sistunt, & paniculis vulnus obligant, cùm eâ noctis horâ è vicino oppido Chirurgus acciri non posset. Agra interim in lectulo collocata, ex doloris acerbitate, partem quietis capiebat nullam; donec, post unam aut alteram horam, venit in mentem, B. REGIS opem exposcere. Nec mora, viri DEI Reliquias, quas in capsulâ repositas habebat, ad se jubet afferri; pulverem è tumuli gleba, vulneris invola; adversæ manui, quò vulnus erumpebat, vestis particulam admovet. Mitigato repentè doloris sensu, leni paulatim sopore perfunditur, nullis, per noctè reliquam, insomniis, aut angoribus agitata. Adfuit postridie manè Chirurgus, & evolutis fasciis, mulieris manum explorat. At ecce, vulnus planè obductū apparet; exigua, in modum circuli, ad utramque manûs partem, residua cicatrice, quæ stupentibus domesticis omnibus tunc quidem perspecta est, nec ita multò post, ipsis Ecclesiasticis cognitoribus, qui rem in acta publica diligentissimè retulerunt. Neque Galliæ duntaxat finibus,

bus, DEI famuli nomen, & vis benefica se continuit; sed ad remotissimas etiam gentes brevi propagata est.

Kebeci in nova Francia, Angelica Bruggera cum prole careret, & vitæ sanctioris studio teneretur, cum marito Andrea Sciloto, Sanctimonialium, quæ hospitalem pauperum domum administrant, famulatu se nuper addixerat. Illa cum jam ante unum annum, ad camini testudinem, frontem, alisisset imprudens, sanie & tabo in sinus cerebri confluyente, frequenti dolore capitis premebatur; eoque in dies ingravescente, contigit, ut nocte quinta Decembris, anno hujus sæculi septuagesimo quinto, sanguinis se in stomachum infundentis vim magnam evomeret. Iterato per intervalla vomitu, die septimâ, caput de vita periclitari; nonâ verò, curatio penitus desperata. Mulieris vicem miserata una è sanctimonialibus, quæ in recenti morbo, Beati Regis fuerat opem experta, positis ad ægrotantis cubile genibus, novendiales pro ejus incolumitate preces, aliâque pietatis opera voverat. Sed nullus tunc quidem voti extitit fructus. Quinque, sexve fluxere dies, nec tantillum imminutus est morbus.

XVI.

12.
Phrenesis, & cerebri sanie corruptum.

etiam

etiam, deficientibus magis magisque viribus, die mensis decima quarta, eo deducta est, ut sacro morientium chrismate inungenda videretur. Addebant medici vix in crastinum superstitem fore. Movit ea denuntiatio sanctimoniam, de qua diximus, ut DEI famulo pro mulieris salute impensius supplicaret. Simul ejus imaginem, cum exiguo tumuli pulvere, sacco iclusam, è fœminæ collo suspendit. Perseveravit nihilominus illa in his vitæ mortisque confiniis, ad decimam octavam ejusdem mensis, quæ diem ultimam voti novendialis excepit. Primum diluculo eadem monialis cum socia, su penso vestigio, ad lectum accedens, uti haberet, blandè interrogat; & illa, meliusculè, inquit, ac spes est, proxima nocte, majorem fore rerum mutationem. Unde aiunt, isthæc tibi præfagitio, istaque fiducia? Vir, subjicit, planè ignotus, gravi & præclara specie, vigilantem, nescio, an dormienti spectandum se obrulit; ac post unam diem, melius mihi fore certò prædixit. Quo habitu, instant, qua formâ se te ostendit? Jesuitarum, inquit, habitu, visus est; Sacerdotum pileum capite, manu Crucem ligneam præferebat; nomen

nomen sibi esse dixit, R aut Re; sillabæ mihi reliquæ exciderunt. Monialis quæ votum emiserat, rem facile suspicata, Beatum REGIS ultro subiecit. Ipse prorsus, exclamat agra, Ipse est. Ter iteravetat nomen; sed iste capitis stupor, memoriam mihi, & sensum omnem obtundit. Experiamur, ait illa, an sis effigiem hominis agnitura? Et simul discindit sacculum ejus collo appensum, probè assutum & obturatum; imaginem extrahit, eamque unà cum aliis nostrorum, è Societate divorum pictis iconibus, agroræ oculis exhibet. Ad earum conspectum, torporem paulisper & capitis gravedinem excutit, atque in imaginem B. REGIS, manum intendens; hic ille est, inquit, qui mihi videndum se præbuit; ille pristinae valetudinis recipiendæ spem mihi certissimam fecit. Vulgatur illico tota domo, totaque urbe cælestis visio, prædictioque; & cupidissimè expectatur decretoria nox, quæ fœminæ dictis vel asserat, vel detrahat fidem.

Sub vesperum tamen, recrudescere morbum, vires imminui, augeri dolores capitis, nec aliud remedium occurrere quâ,
 ut cranio perforato, vitiosus humor ex-
 hauria-

hauriatur; cui sanè cruciamento, animi & corporis robur longè impar esse constabat. Itaque eâ nocte, plus in adornando funere, quàm in adhibendis remediis laboratum: At ecce, sub mediam noctem, duæ è sacris Virginibus, quæ vigiliæ de more agebant, subito exclamantem audiunt, DEUS mi! DEUS mi! Dumque illæ celeriter accurrunt, proh! quantum, inquit ægra, mihi B. REGIS sensum doloris incussit. Simul toto tremebat corpore; manabat è membris omnibus sudor; cor ita mobiliter palpitabat, ut lecti stragmata, stragulasque attolleret. Moniales, alijque qui adstant, lethalia rati signa, ad vitæ exitum pijs sermonibus roborabant. Et illa, quid me, inquit, morituram, quid depositam conclamatis? En salva sum, ac prorsus incolumis. Videtur mihi concretus in cerebro sanguis, naribus auribusque diffluere. Cùm nihil hujusmodi appareret, minùs compotem mentis, ac delirantem existimabant. Salva sum, pergit, beneficio B. REGIS: morbum ille, mortemque depulit. Rogata ut curationis modum edisserat, ubi paululum jactatio resedit, dolores, inquit, caput vehementiùs solito cruciabant, cùm iterum adesse

adesse visus est Religiosus Sacerdos, serenâ fronte, colore albo, naso ablongo, oculis humi demissis, capillo nigrum inter & flavum.

Dum ego cupidissimè hominem contemplerer, mactè ait, convaluisti; vitam, salutemque istam precibus meis DEUS indulxit. Tum in genua provolutus, crucem, quam manu gerebat, capiti reverenter admovit; cujus contactus acerrimum effecit doloris morsum, qui vocem istam, & quam audistis, querelam elicit. Hæc effata conticuit: paulòque post, arctissimo correpta somno, noctem reliquam placidè ac tranquillè peregit. Manè ubi diluxit, magnus ad eam domesticorum, civiliumque ex toto oppido concursus est factus. Mirabantur fœminam, quæ ante paucas horas, sacro morientium oleo delibuta, sensûs penè ac rationis experta, lethalibus commotionibus jactata, in singulas horas, è vivis migratura videbatur, sanam repentè ac vegetam; nulloque Medicorum auxilio, salutis pristinæ restitutam. Admirationem auxit, quòd alterâ die nullo adstantium adminiculo, ad Xenodochij sacellum pedibus ipsa perrexit, Christi Domini corpus perce-

perceptura; & sequentibus diebus ad cætera oppidi Tempia, Patroni optimi singulare beneficium, publico passim privatoque præconio celebrans.

XIX. At ne ista longius, ex America finibus accersita videantur, unum appono, Romæ, in clarissima Orbis Christiani luce, visum & celebratum.

*Hydro
pisis.*

13.

Laborabat hydropisi, in domo Professæ Romana P. Joannes Andreas Serra, Procurator Generalis Societatis; cùmque per morbi accerbitatem, lecto recumbere, non liceret, fellæ ac pulvino innixus, dies quadraginta, totidemque noctes, præter nonnulla quietis intervalla, fere traduxit insomnes. Aquoso interim languore, crura, ventrem, stomachum, & pectus subeunte, medici disertè pronuntiant, spè salutis affulgere nullam; ac nihil superesse aliud quàm ut se, Religioso more, ad vitæ exitum compararet. Hæc periculi denuntiatione permoti qui valetudinario præerant, cœlestis panis Viaticum, in crastinam lucem, indicunt. Æger, cum de se actû intelligeret, Patrem Petrum Calvo vocari jubet, qui plures jam annos, Gallicæ Assistentiæ negotia, Romæ, cum laude procurat. Qui ubi adfuit, nosti, inquit, pater

Pater optime, de meâ valetudine desperatum à Medicis unumque mihi, in Deo, & salutari manu, reliquum esse pertugium. Audio esse penes te, nonnullas Beati REGIS Reliquias; has ad me quâ primùm afferas velim; erunt mihi omnis pharmaci locò; & spes est, Beato viro apud DEUM Patrono, ac deprecatore, me valetudinem pristinam recepturum.

Nec mora, delatam ad se Reliquiariâ thecam suavissimè exosculatur; pectori imponit, & capiti; haurit tantillum pulveris à sepulchri glebâ; speque & expectatione plenus quieti se tradit. Ecce autem, sub mediam noctem, tanta urinæ copia cœpit erumpere, ut æger postera luce, advenientibus Medicis, omni profus abesse periculo, videretur. Cùmque fluxus hujusmodi deinceps perseveraret, diffluere sensim atque intercutem; detumescere pectus & crura; totumque corpus sic exsiccati, ut, post tertium diem, nullum planè hydro-pisis vestigium remaneret. Rei gestæ fidem faciunt testes non pauci adhuc superstites, qui, per id tempus, in domo professa Romana degebant. Testatur id ipsum picta tabella B. Regis, quam æger, ubi convaluit, ad limen cubiculi Procura-

toris generalis, velut perpetuum accepti beneficii monumentum, appendit.

XX.

14.
Morbus
quadri-
mularis.

At ecce, dum hæc Tolosæ typis eduntur, Albiæ, vicinâ in urbe, Deus famuli sui nomen, recenti miraculo, illustravit. Hic anno millesimo sexcentesimo octogesimo octavo, die Martij vigesima quintâ, Maria Davasse nupta Francisco Vene, legum Doctore, variis morbis tentari cepit, qui per quatuor annos integros, in longam seriem excrevêre. Primò enim, ex ravedine subitâ, vox profus obtunditur; mox caput gravissimo stupore urgetur; humeri morlu doloris accerrimo fodiuntur; pectus, calefcente sanguine, vehementiùs æstuat. Accessit, tertio pòst mense, motus & agitatio cordis celerrimè palpitantis; tantâque, rarefcentibus supra modum pulmonibus, compressio pectoris, vix ut anhelitum duceret.

Eâ multiplicis morbi acerbitate, totum jam biennium cruciabatur, cùm lenta prius assiduâque febricula ingravescit; tantumque subit ciborum fastidium, ut, præter exiguos jusculi haustus, reliqua prorsus alimenta respueret. Sexto abhinc mense, ntumescere sensim ex aqua intercute visâ est; simulque exsucco in stomacho e-

litio

fitis accensa, quam terna, diebus singulis, etiam grandia aquæ pocula non explerent. Neque hic dolorum cumulus. Rigent tibiæ, aliquauto post, sædo livore decolorata, humerique repente attolluntur in gibbum.

Prohibebat gravis ille, molestusque membrorum situs, agitatio cordis, & pectoris ægrè spiritum ducentis angustia, ne lecto, interdiù noctuque, recumberet. Quamobrem comparanda ægrotæ fuit nova sellæ forma; ubi sinistro inixa lateri, quiescebat quidem, at vix unquam dormiebat: aut si quando fessos artus levis sopor occuparet, diris insomniis, ipsâ vigiliâ molestioribus, terrebatur. Tot calamitatum concursu, per tres ferè annos, debilitata, crebra animi deliquia patiebatur, & quibus vix posset post unam horam, sive odoribus ac suffimentis, sive instillatis liquoribus excitari.

Has inter ærumnas, vitam ægerimè traherat, cùm anno superiori, sub Decembris initium, longiori deliquio correpta, ac penè exanimata, sibi visa est metam ætatis ultimam attigisse. Ubi ad se rediit, Sacerdotem è Societate, qui tum ipsi à confessionibus erat, acciri jubet. Ille, cùm de

vita desperantem videret; Audio, inquit, filia
 tibi venisse mentem, Deo votum aliquod,
 adhibito B. Regis nomine, nuncupare.
 Ita planè decreveram, subiicit illa; sed rem,
 seu mea incuria, seu morbi acerbitas ha-
 stenus distulit, non disturbavit. Velim,
 Pater, ut novena pro me facta voveas,
 idoneo quamprimùm tempore, faciendam.
 Dicta est dies divinis Mysteriis, post solen-
 nem Christi Natalem, Ianuarii tertia; quã
 ægrota, intra cubiculum explicare crura
 primùm licuit; simul pristinus voci sonus
 redditus est; cordis palpitatio quieuit. Die
 mensis sexta, nullo planè adminiculo, quod
 per annos duos non contigerat, pedibus
 liberè ingredi cœpit. Demum cosequen-
 tibus diebus, ante absolutas preces noven-
 diales, depressus humerorum tumor; restin-
 ctus febris ac viscerum æstus, compressio
 pectoris laxata; levatus capitis dolor; ani-
 mi ac cordis deliquia sedata; omnesque tor-
 morum reliquie sic exhaustæ, ut nul-
 lum eorum vestigium superesset.

Rei, ad Beati viri commendationem,
 insignis, testis est civitas Albiensis universa;
 quæ cum fœminã, per annos quatuor domi-
 abditam ac multiplici morbo vexatam vi-
 derit, jam à tribus mensibus, sanam ac
 vegetam

vegetam; supplicantem in Templis; in urbe inambulantem; strenuam rei familiarum operam; domi forisque, navantem, miraculo attonita, obstupescit. Quæ omnia dum ea in urbe, Ecclesiastica autoritate, publicis tabulis consignatur, quamquam ad me communi fama, & multorum sermone dilata; eadem tamen feminae maritus, eiusdemque Confessarius ambo viri graves ac sapientes, manu sua, singulisyncerissime perscripsere.

Atque hic ego adesse velim omnes eos, qui Ecclesiæ Catholicæ miraculis advertuntur; & hæc secum æqua mente reputare. Nisi miraculum istud explicatissimum esset, mihi que omni fide constaret; demens planè fuerim, qui illud, eo maxime tempore vulgarem, quo ejus falsitas, ab innumeris testibus, vivis ac superstitionibus, redargui possit. Nam, ea ratione, & nomini meo, fraudis ac mendacis labem aspergerem, & Beati viri, quem commendandum celebradumque suscepi, virtutem, laudesque deererem; Catholicæ Religionis injuriam facerem, cujus dignitatem ac ritus, commentis, fictisque fabulis stabilirem.

Insurgerent siquidem inclytæ Urbis cives ad unum omnes, imprimis Illustrissimus

Archiepiscopus, sapientissimi Vicarij Generales, omnisque sacer & civilis Magistratus ac protinus exclamarent, ô impudentiam singularem! ô scriptoris hujus luculentum & insigne mendacium! En quibus figmentis Jesuitæ Orbi Christiano fucum faciant? En quibus artibus, cœlestes suis hominibus honores, & sacritatis concilient famam? Et simul mihi mendacii ac violatæ Religionis crimen intenderent. Quam sanè reprehensionem cum minime metuâ, maximo argumento sit, rem esse notissimam, ac probè testatam.

X X. — Demum, ut res illas à Deo Optimo
 15 Maximo, in gratiam famuli sui mirabili-
Surd. ter patratas, domestico testimonio conclu-
981 dam; addo assertionem viri sapientis, * in
P. Ant. hac Domo Professa Tolosana, ubi huic
Depeyre meo operi extremam manum impono, mecum, hoc iplo tempore, commorantis. Docebat ille Theologiam, in Collegio Turmonensi, anno hujus sæculi septuagesimo, secum, cùm, inter cæteros auditores, ad eum accessit P. Casimirus Defosse, à Franciscana Conventualium familia; rogavitque, ut sedem opportunam, & docentis pulpito proximam assignaret sibi, qui auctorem dextram hebetiorem, ac planè obtusam

Lam

facili haberet. Itaque in loco ad audien-
dum aptissimo collocatus, vix tamen, nec
sine multo labore, prælectiones asseque-
batur; quod summa, per annos duos, au-
dientis & arrigentis se, contentio indica-
bat. Observatum quoque hoc aurium
vitium tum à discipulis aliis, in schola;
tum domi, à Religiosis sodalibus, in fa-
miliari congressu; donec tandem venit in
mentem, Cælestem B. REGIS opem, ad
sua illius ægritudinis solatium, adhibere.

Et commodè, feliciterque contigit, cir-
ca Pentecostes solennia, anno millesimo,
sexcentesimo, septuagesimo quarto, Theo-
logiæ Professore, aliosque è Collegio Sa-
cerdotes Lalovescum excurrere, ut Sacra-
menta, per eos dies, perogrinis, & adve-
venis ministrarent.

Adfuit unà cum aliis Casimirus, & ex-
piatis apud eundem professorem suum,
confessione noxis, ad aram Beatæ Virgi-
nis tumulo Beati impositam, rem divi-
nam peregit. Sub divina mysteria, inge-
nua provolutus, laboranti auriculæ collec-
tum e sepulchro pulverem affricat. Quod XIII.
cùm sapius iterasset, sensit subito integram
sibi audiendi facultatem Dei beneficio,
restitutam. Advolat illicò ad Magistrum

in Pœnitentiæ subsellio confidentem; eumque
 & circumfusam omnem multitudinem rogat, re-
 ipsimet experiantur. Obturat, obstruitque di-
 ligenter sinistram aurem: inelamant illi, insu-
 furrant; & planè comperiunt, dexteræ perin-
 de ac sinistrae, acutissimum audiendi sensum in-
 esse. Voti compos in cœnobium redit, nec
 ita multò post, in tanti beneficii memoriam,
 pannum olofericum & elegantem dono mittit,
 ad frontem aræ maximæ vestiendam. Hæc, te-
 stis quem dixi, fide dignissimus, suis & auribus
 & oculis usurpata, scribenti mihi iuratus affirmat.

Recensentur alia plura miracula, quæ cum
 sint vel ejusdem generis, vel jam antè vulgata,
 consultò, prætereo Ad probandam Dei famuli
 sanctitatem ista sufficiant.

Liceat enim institutam olim ab Augustino,
 de primis Ecclesiæ Christianæ miraculis, argu-
 mentationem, ad nostra hæc Miracula, totidè
 ferè verbis, transferre. Vel Miracula, quæ
 hic à me, aut ab aliis scriptoribus, in gratiam
 Beati viri, à DEO patrata memorantur, ficta
 omnia & commentitia sunt; vel saltèm unū
 aliquod verum ac syncerum fuisse conceditur?
 Ea certè tam illustribus locorum, & temporū
 notis consignata, nemo dixerit falsa omnia,
 & supposita fuisse; omnesque & singulos testes,
 quos, adduximus, vros planè gravissimos,
 aut deceptos ipsos aut a nos decepisse. Si vel

unum ex illis singulare miraculum ve-

rum, certòque comperum sit, ex eo

prorsus efficitur, hujus homi-

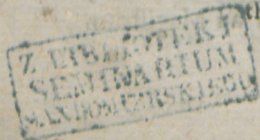
nis sanctitatem, DEI ipsi-

us Miraculorum au-

thoris, testimonio

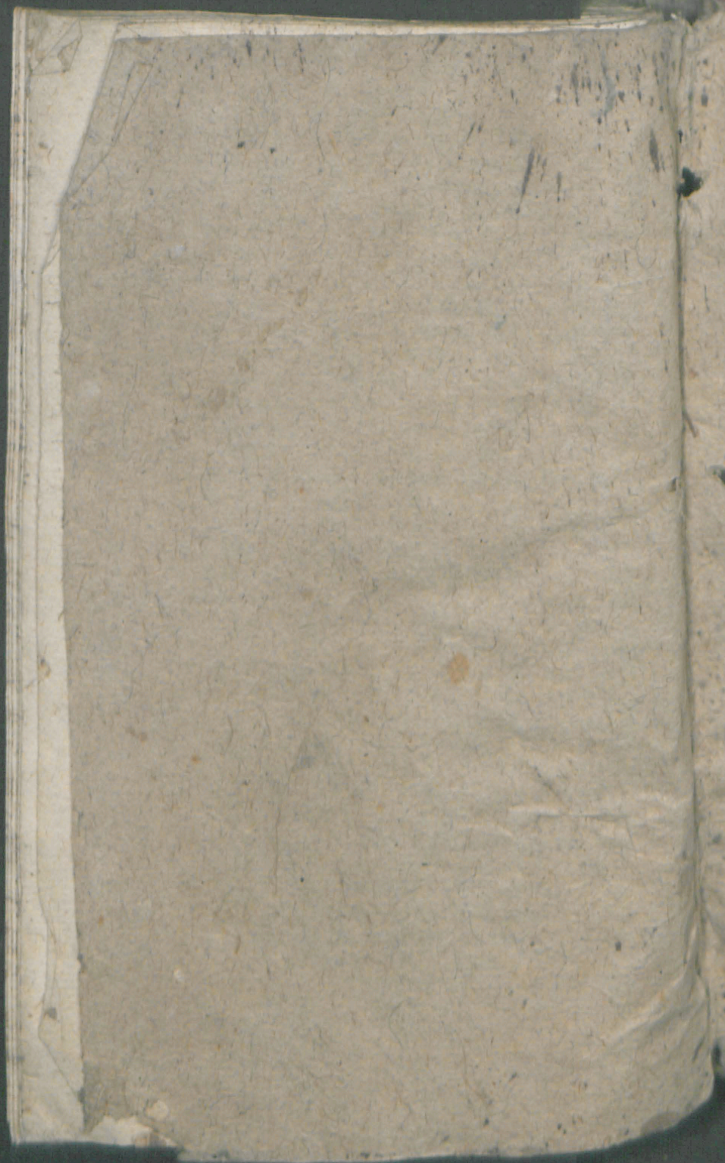
comprobari.

FINIS.

que
, re
di-
fu-
in-
in-
nec
m ,
tit,
te-
bu
at.
um
ata,
nuli

no,
gu-
idē
uae
am
cta
nū
ur?
ord
ia ,
tes,
os,
el

000031763

